

FİKİR PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

SAYI 22 MAYIS 2021

19 Mayıs
Gençlik ve Spor Bayramı

Kutlu Olsun!

Şifa

Ey Türk Gençliği,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinedir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru-zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

Atatürk

FİKİR PERVER

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi 2 yıldır sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Asya Alin ARSLAN
Batuhan KÜRKÇÜ
Beyda TOPAN
Cengiz YOZBATIRAN
Elif ATAMER
Elif GÜZEL
Emine SELCAN AYAZ
Fatma BAYRAM
Hatice CEMREK GÜLER
İsmail İGDELI
Mehmet Ali KESKİNKILIÇ
Merve GÜNHAN ÇAĞIL
Merve KAKICI
Özge YUMUŞAK
Özgür AKTAŞ
Perihan AKTAN
Selim TOSUN
Serkan DURU
Tuğba BADEMCI
Zafer ERBAŞLAR
Zafer PARLAK

Editörlerimiz

Merve KAKICI
Meryem ÇAYCI
Özgür AKTAŞ

Kapak İllustrasyon

Dilayda TURGUT

Tasarım

Ahmet Can ÇAKAR
Bekir ÖZDEMİR
Mehmet Akif YARDIM

İletişim

Derya CORUK
Sılanaz KALENDER

SİZ DE YAZMAK İSTER MİSİNİZ?

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperver Dergi' de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

22.sayı
Mayıs/2021

fikirperverdergi.com

[▶ Fikirperver Dergi](#)

[@fikirperverdergi](#)

fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

[▶ Geleceğimiz Kitapta](#)

[@gelecegimizkitapta](#)

ZAFERE ŞAHLANANLAR

Piyon e4, at c6, piyon d3, piyon e5, piyon c3, fil c5, fil e2, piyon d6, piyon h4, vezir f6 (mat için güçlü bir saldırı hamlesi gibi görünüyor, ancak bu hamlenin karşılığı beyazların kurduğu bir tuzak olabilir.) Piyon f3, piyon h6... Bu 12 hamlenin sonunda 1415 puanı bulunan beyazların sadece bir dakika 37 saniyesi kalmışken, 1426 puanda bulunan siyahlar ise bütün hamlelerini sadece 7 saniyede (saniyede bir hamle) gerçekleştirdi. Siyahların özgüveni yerinde görünüyor; fakat beyazlar bu özgüvenin siyahların en zayıf noktası olabileceğini düşünerek yeni bir kararın peşini kolluyor. Daha önce vermiş olduğu tecrübe niteliğindeki sayısız mücadeleden elde ettiği mirası tahmin edilenin aksine rakibine karşı değil, daha büyük bir değere karşı, kendi özüne karşı kullanmaya hazırlanıyor.

Satranç taşlarıyla ilk kez tanıştığım dönemde, satrancın sadece çocuklar için tasarlanmış bir oyun olduğunu düşünürdüm. Bazı kuralların olduğu açıktı, fakat ben taşların nasıl hareket ettiğini bilmek bu oyunu iyi oynayabilmek için yeterli sanıyordum. O nedenle uzun yıllar satrancı sadece eğlence amaçlı bir oyun olarak gördüm. Satrancın kurallarını henüz yedi yaşındayken okul çıkışında katıldığım “Çocuk Kulübü”ndeki oyun etkinliklerinde Coşkun öğretmenenden öğrenmiştim. En sevdiğim taş, ne ilginçtir ki; puan açısından en güçlü olduğu düşünülen taş değildi. Kendimi onlarla duygusal bir bağ kurmaya hazırladığım, dünyanın en asil hayvanlarından birinin satranç tahtasında yaptığı “L” tipi hamleler beni etkisi altına almıştı. Bununla birlikte madalyonun diğer yüzünde ise; hasret kadar güçlü bir duygu yatıyordu. Ne tuhaftır ki, hayatım boyunca hiçbir ata satranç tahtasındaki atlar kadar yaklaşamadım.

Nice sanat eserinde, nice filmde, nice hikâyede atların duruşuna, koşuşuna, şahlanmasına ve hatta yere serilişine şahitlik etmiştim; ancak yine de bunların hiçbirini bir ata dokunabilmenin, ona sarılabilmenin yerini tutamaz diye düşledim. İşte bu nedenle bir satranç oyununda en korktuğum an, atlarımdan birini kaybetmek zorunda kaldığım andır. Hatta bazı karşılaşmalarda rakibimin sırf kazanmak uğruna puanını küçümsediği için atını feda etmesine bile üzüldüğüm olur. İşte bu türden içselleştirilmiş acı tecrübeler zamanla satrancı bir oyun olarak değil, hayatın yakamızı bırakmadığı bir yansıması olarak görmeye başlamama neden oldu. Böylece taşların hikâyesi her mücadelede yeniden yazıldı; özellikle de atların hikâyesi.

Piyon g4, fil g4 (filini feda eden siyahlar mat tuzağına yakalanıyor,) piyon g4, vezir f2, şah d2 (tarih boyunca şahı yerinden etmenin bir bedeli olmuştur,) vezir e3, şah c2 (ikinci kez şahlanan bir tehdit oluşuyor,) vezir f2, at f3, fil e3, at d2 ve fil d2 (beyazlar can damarlarından birini feda etti.) Bu acı kayba rağmen beyazlar, sabrın erdemine güveniyor gibi duruyor. Siyahların hâlâ 2 dakika 13 saniyesi var, beyazlar ise siyahları mat tuzağına düşürerek zaman kazanmaya çalışıyor.

27 yıl boyunca Dünya Satranç Şampiyonu unvanını elinde bulunduran, Alman satranç oyuncusu ve matematikçi Emanuel Lasker bir gün İngiltere’de tanımadığı biriyle satranç oynar ve rakibini çok hızlı bir şekilde mat eder. “Siz çok garip oynuyorsunuz” diye seslenir Lasker, “Oyun sırasında nedense hiç at ile oynamadınız?” Buna karşılık rakibinin vermiş olduğu şu cevap belki de benim için büyük bir hayal kırıklığı olurdu: “Ben henüz atın nasıl hamle yaptı-

ğını öğrenemedim ki.” Bu hikâye bana şunu düşündürüyor: “At ile oynamak” cümlesi satranç dünyasında bir deyim olarak kullanılsa, atların önemini ve değerini (hem satrançta hem de hayatın içinde, çoğu zamansa düşlerimde) vurgulamak açısından oldukça anlamlı olurdu. Ben bir atın sevgisini ve şefkatini taşlarda aramanın ve o taşlara sarılarak uyumanın, satranca gönül veren çocuklarda onların en samimi duygularını beslediğine inanıyorum. Bu bağlamda çocukluğuma dair başkaları tarafından fark edilmesi güç bir duygunun satranç tahtasında resmedilmesi, çoğu zaman mücadelenin merkezinde rakibimden ziyade kendi özümün olduğunu hatırlatıyor. Kim bilir, belki de satrancı bu denli çok sevmemin nedeni de budur. Bir atın neler yapabileceğine şaşmamak gerek. Hele ki o at bir taştan ibaret görülüyorsa...

Fil d2, vezir b6, piyon g5, piyon g5, piyon g5, kale h1, vezir h1, uzun rok, vezir h8, at e7, vezir g7, vezir c5... Bu mücadelenin nasıl ilerlediğini doğru tahmin edebilmeniz bütün olasılıklar dahilinde neredeyse imkânsız olsa da merak edilenin kimin kazanacağı olması en acı beklentilerden biri olurdu. Hikâyenin sonu bir açıdan hüznü; çünkü yalnızca tek bir beyaz at hayatta kalabildi. Diğer bir açıdan bakıldığında ise siyahlar sahip oldukları zamanı en güçlü silahları olarak gördüğü için özgüvenlerine yenik düştüler. (oyunun sonunda siyahların hâlâ 29 saniyesi vardı) Fakat yalnızca sonuca odaklandığınızda beyazları sadece 2 salise kala (doğru okudunuz, saniye değil, salise) zafere ulaştırmanın ne olduğunu gözden kaçırıyor olabilirsiniz. Mücadele bittiğinde ve zafer kazanıldığında her ne kadar siyah şah, mat edilmiş ve esir alınmış olsa da onur verici olanın beyaz atın satranç tahtasında e1 karesinde; yani hikâyenin başlangıcında beyaz şaha ait olan yerde olmasıdır.

Atlar güçlü hayvanlardır, öyle ki savaşlardan barışlara kadar her sahnede sırtlarına yüklediğimiz ne varsa taşıdılar. Tıpkı ‘Hayvan Çiftliği’ romanında hayvanlar arasında çalışkanlığı ile saygı gören ‘Boxer’ gibi. Atlar Kurtuluş Savaşı’nda, Büyük Taarruz’da, Dumlupınar’da, İnönü Savaşları’nda insandan daha kıymetli görüldüler. Hayvan Hakları Federasyonu (HAYTAP) bir makalede atlardan şöyle bahsediyor: “Atlar hem taşıyıcıdır, hem çekicidir, hem yönlendiricidir, hem koruyucudur, hem kollayıcıdır hem de ısıtıcıdır.” Kurtuluş Savaşı’nda askerlerimiz atların nefesleriyle ve vücutlarıyla ısınmıştır. O kadar değerli varlıklardır ki, Atatürk atlara büyük bir ilgi ve hayranlık duyardı. Atatürk’ün çok yakın bir arkadaşı olan Fikriye Hanım’a ilk hediyesidir at ve bu atın adı da “Zafer”dir.

Şimdi şu soruyu sormakta özgürsünüz: “En son e1 karesi diyordun, nedir şimdi bu hikâyenin özü?” Gayem elbette “satrancı ve atları sevelim” mesajından biraz daha öte. Hayatınızı derinlemesine gözden geçirdiğinizde, (özellikle çocukluk dönemini) yüreğinizde izi kalmış bir yara ya da size ağır gelmiş bir yük olduğunu fark edebilirsiniz. Bu iz ya da yük yaşadığı ya da yaşatacağı acılarla birlikte size daha önce bahsettiğim, madalyonda zaferin tatlı parıltısını da sunabilir. Sunulan bu parıltı gözlerinizi kamaştırmasın, çünkü aslanan zaferin sunduğu değil, zafer uğruna sunulanlardır. Benim satranç tahtasına çizdiğim bu hikâyede ise; “Zafer” uğruna beyaz bir at onuruyla taçlandırılmış ve ‘şah’landırılmıştır. Hepinizin 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramını en içten dileklerle kutluyorum. ***Bu yazı 3 Mayıs 2021 tarihinde Türkiye (beyaz) – Brezilya (siyah) arasında oynanan 3 dakikalık satranç müsabakasından esinlenerek yazılmıştır. Merak edenler için bütün hamleler kayıtlarda mevcuttur.

NEDEN ÇIKAMIYORSUN NEHİRDEN?

İştahla sivrilmiş amansız gagalar,
Korkudan diğerini ezen yanık pullu sazanlar,
Savrulur esrarında dalganın.
Göğsünde uyur mor akıntının.

Şimdi, uzakta parıldayan bir çift göz.
Tenine yapışan suni bir elbise.
Görünmez misina geleceğe bir iz.
Peşindesin kaçıştaki zarafetin.
Hafızana inen rehabetin
Ve sarhoşluğunda midene çöken zehrin.

Sanma çırpınan yüzgeçler senindir!
Bu çetin, bulanık yol ilahi bir emirdir.
Kovalarsın deryada aşkın gölgesini,
Yakaladım dersin uçurum alınca nefesini.

Hülya mı daldığın yoksa uyanış mı?
Çırpınan kalbin mi yahut dildeki yakarış mı?
Bedendir yorulan, ruhun elbet bâki.
Yanağındaki ter mi, üç damla yaş mı?

Neden kopamıyorsun gölgeden?
Oltanın ucu sallanıyor zifiri bir kabirden...

UYGUN ADIM MARŞ

Belediye hoparlöründen yayılan bir marş doldurdu leylak kokulu bahar sabahını. “Çıktık açık alınla on yılda her savaştan, on yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan.” Belki dağ başını duman aldı, belki gümüş dere durmaz akar; amma velakin biz ancak balkondan bakabiliyorduk. Orwell’in yıllar önce dediği gibi çalışmak dışında her şey yasaklanmıştı. Kendimizi distopik bir romanın içinde sıkışmış gibi hissettiğimiz için mi distopya edebiyatı bu günlerde epey parlarmıştı yoksa yazarların kehanetleri gerçek mi olmuştu bilinmez. Öte yandan biz her ne kadar gözümüzü, objektifimizi Mayıs ayının gelinciklerine çevirmeye çalışsak da büyük resimde haksızlıklar, yolsuzluklar, yoksulluk ve kısıtlamalar vardı.

19 Mayıs bir yol hikâyesinin ilk günü. Koskoca bir mücadelenin başladığı gün; ancak ne yazık ki yollara düşüp bayrak koşusuna nefer olmak yasaktı. Dışarı çıkmak yasaktı; ama markete gitmek serbestti. Kulağımız TV’de yeni kısıtlamaları dinler olmuştuk öyle de çoktular ki karıştırır olmuştuk. Artık bir türlü normalleşemeyen yeni normal hepimizi normal olmaktan çıkarmıştı. Bütün bunlar Portekiz yazar Jose Saramago’nun kitabından fırlayan olaylar değil, 19 Mayıs 1919’da başlattığımız kurtuluş mücadelemiz kadar gerçek ve ne yazık ki henüz geçmiş zaman eki ile anlatılmaya hak kazanmadılar. Yıllar son-

ra tarih kitaplarında yerini alacak olan pandemi vakası ‘Covid-19’ canlar yaktı, canlar götürdü ve halen bizi parmağında oynatıyor.

Gerçekler ve güncel hayatımız distopyalarla öyle çok karıştı ki... Fakirlik, iklim krizi, doğayı talan, küresel ısınma, aşı, enflasyon, işsizlik, saldırılar, virüsü laboratuvar ortamında yaptılar, kadın cinayetleri, uzaktan eğitim, reklam terörü, beyin göçü, ötekileştirme, ırkçılık, z kuşağı... Liste uzayıp gidiyor. İşte bu sebepten hepimiz eski, mutlu fotoğraflarla avunur ve övünür olduk. Sosyal medya hesaplarımıza kendimizin örnek ve musmutlu fotoğraflarını koymak için belirli günler ve haftalar kulübü gibi yaşıyoruz. Mayıs ayı da bu konuda hiç fena değil; 1 Mayıs, 6 Mayıs, 9 Mayıs, 19 Mayıs hepimiz başkalarına kamu spotu olma vazifesini yerine layıkıyla getiriyor.

Distopyalar hükmünü sürdürdürsün. Ben bir ütopya düşlüyorum. Yine bir 19 Mayıs olsun. Stadyumun tam ortasında günlerce prova yapılarak üst üste durmayı başarabilmiş gençlerden oluşan bir kule olsun. Bu kulenin her bir katı iyilik, hoşgörü, eşitlik, adalet, liyakat olsun. En tepedeki bir bayrak açsın barış olsun. Ülkemizde ölüm korkusu değil bayram coşkusu olsun. Hadi hep bir ağızdan söyleyelim: “Başta bütün dünyanın saydığı başkumandan, demir ağlarla ördük ana yurdu dört baştan.”

ANLAM

Pandemi döneminde “Çalışan Bağlılığı ve Motivasyon” konulu bir webinara katılmıştım. Konuşmacı; çalışan bağlılığı ve motivasyonun ‘anlam’ da vücut bulduğunu, temel felsefenin ‘anlam’ olduğunu söylüyordu. Yani yaptığımız işe yüklediğimiz anlam. Eğer çalışan işine bir anlam yüklüyorsa, en büyük motivasyon unsurunun bu olduğunu söylüyordu.

Ata Demirer’in ‘Berlin Kaplanı’ filminin sonunda; ringde rakibine yenilirken sevgilisinin geldiğini gören Ata Demirer, antrenörüne dönerek “Uğruna dövüşeceğim kimse yoktu, şu ana kadar” diyerek ringe çıkar ve rakibini yener. İşte orada, bokstaki dövüşe bir anlam yüklemesi, uğruna dövüşeceği biri olması onu motive eder. Mayıs ayı, içinde birçok anlam barındıran bir ay. Başlangıçta Emek ve Dayanışma Günü, ardından

Anneler Günü ve 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı. Hepsinin anlamı çok büyük.

Emek, alınteri, çalışmak, üretmek ve helalinden kazanmak. Alınteri ne kadar anlamlı. Zaman vermek, emek vermek ve ortaya bir hizmet, ürün çıkarmak ve ‘bu benim’ demek, ‘helalinden’ demek. Helal- haram ayrımı var; içinde hak, adalet var. Bu vesileyle 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü kutlu olsun.

Anneler günü. Anne. Tek kelimelik kitap gibi kelime. Üzerine şiirler, kitaplar yazılmış, filmler çekilmiş, nice akademik çalışmalara konu olmuş. Uğruna neler neler yapılmış. Bilimin konusu olmuş. Bu vesileyle tüm annelerin ‘Anneler Günü’ kutlu olsun. Haklarını ödeyemeyiz annelerimizin. Ahirete geç edenlerin mekanları cennet olsun...

19 Mayıs...Bir bağımsızlık, egemenlik destanının başlangıcı. Bir kurtuluşun başlangıcı. Vatan olmanın, vatan için mücadelenin başlangıcı. “Binlerce kilometrelik yol bir adımla başlar” sözünü sanırım en iyi anlatan adım. İçinde ne anlamlar var. Buraya yazmakla sığmayacak kadar büyük bir anlam. Bağımsızlık, egemenlik ve kurtuluş ateşini yakan Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları ile onlara inanmış ve adanmış bir milletin başarısı bu. Uğruna ölünecek bir vatan için kendini adanmışların başarısı. Bu başarının neticesi, işte bu satırları yazabilmek, bu topraklarda yaşıyor olmak. Bu vesileyle ‘19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı’ kutlu olsun.

İşte bu ayın anlamından üç örnek. 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü, 9 Mayıs Anneler Günü ve 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı. Çalışan bağlılığından geldik buraya. Anlam dedik. Anlam denilen sözcük; ‘ne yaparsan yap, bedenle ve ruhunla yap’ demek. Yaptığın işe bir anlam yükle, bir amaca hizmet etsin ve sen bunun haklı gururunu ve onurunu yaşa. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde çalışırken nöbet tutan arkadaşlara “siz buradan nöbet tutarak milli iradeye ve milli egemenliğe hizmet ediyorsunuz” derdim. Türkiye Büyük Millet Meclisi milletin iradesinin sembolüdür. Nöbet tutanlar, güvenliğini sağlayanlar aslında neye hizmet ettiğini bilsinler isterdim. Çalıştıkları yerin anlamını içlerine sindirsinler ve nöbet tutan gözler bu anlamla baksın isterdim. Öyle de olduğunu yaşayarak gördük.

Sonuç olarak sevgili okurlar; ne yaparsanız yapın bir anlamı olsun, ruhen ve fiziken yapın. İçinde bir felsefe, bir amaç barındırsın. Bir amaca hizmet etsin ve içinde değerleriniz olsun.

Sağlıkla kalın, hoşçakalın.

ANTİKACIDA KAYBOLMAK

Hayatta herkesin bir gayesi vardır. Bazıları şanslıdır, o gayeyi bulmuş ve peşine düşmüşlerdir çoktan.

Bazıları ise hala kayboluş ve arayışadırlar. Ben, arayan ve kaybolan kesimden sesleniyorum. Bir şeyleri bulamamış olmak , aramamamız gereken şeyleri hatırımızdan çıkarıp bir arayışa girmek değildir .

Her zaman iyinin, doğrunun, güzelliğin, samimiyetin peşinde olmalı bütün arayışlar; çünkü ancak böyle tamama erer nurdan yaratılan, sonra kaybolan ve o nuru arayan kayboluşlarımız.

Hayat bir anlık. Tek nefeste yaşar ve ölürüz aslında; ama kiminin aldığı nefes alemler barındırırken içinde kimi zindanda geçirir bütün soluklarını. Budur yaşamın farklı algılanmasındaki sebep.

Aradıklarını bulduğunda da kaçır insan ba-

zen; çünkü insan alışkın olmadığı her ne olursa olsun, savunmaya geçer, tehlikeli görür bilinmeyen. Bu yüzdendir bilmediğimiz kestirme yollardan, genellikle tedirgin geçişimiz.

Sürüklendiğim , düştüğüm , kalkmaya mecalimin olmadığı bu girdap,
Nasıl çıkarım içinden bilmiyorum .
İnsana iradesizliği imtihan olarak yetiyor.
İnsana düşman olarak da kendisi yetiyor .
İşler biraz düzelirse , dost olarak da.

Bir alem olarak yaratılan ruhlarımız, aslında biz anlayamasak da nasıl da kıymettar.
Dünya çölünde harap ediyoruz oraya buraya savurarak. Nietzsche yaşadığı çağın farkında bir düşünürdü ve şöyle ifade ediyordu bu durumu “Çöl büyüyor.” Her gün daha da büyüyen bu çöle tohum serpmeye zamanımız geçmiyor mu, çöl bizi yutmadan bizim onu yeşillendirmemiz gerekmez mi?

Geçen biri hormonlarımız tarafından yönetildiğimizi savundu bir toplantı grubunda. İnsanı buna indirgemek nedense bana garip geldi. Saygı duyuyorum; fakat bence insan bütün bunların ötesi bir varlık.

Üstad diyor ya: “Bir demir kaba demirciler çarşısına gidilse üç kuruş etmez; ama antikacılar çarşısında milyonlar değere biner” diye . Onu anladım o gün. Yaratıldığımız ruhu, !hayvandan ne farkımız var’a kadar indirgemek , kaba demirciler çarşısından çıkmayışımızdan olsa gerek.

Ne bileyim,
Hayat yorucu,
İnsanlar..
Bugün varlar, yarına kalmadan yoklar,
Kimisi varken yoklar.
Bir kesim var onları bulduysanız kaybetmeyin,
Yokken bile varlar, her daim en derinde.

İnsan kaybedince kıymetini anlarmış çoğu şeyin.
Velhasıl; kendimizi kaybetmeden kıymetimizi anlayalım, bulalım .
Biraz da antikacılarda takılıp orada kaybolalım . Belki o zaman buluruz aradığımız eksik parçayı.
Vesselam.

ÖZGÜRLÜĞE İTHAFEN

Bir bahar akşamında 'özgürlüğe' ithafen yazıldı bu yazı. Gönüle düşen bir bahar esintisinin getirdiği kokulara büründü tüm evren...Öyle bir çiçeklendi ki tüm dünya; kış utanıp abasına sarınıp arkasına bakmadan düşüverdi gezegenin diğer yarısına tepetaklak. Güneş, kışa inat daha çok, daha bir hızla yerleştirdi ışınlarını göğe, göğsünü gere gere...

Peki kuşlar? Asıl onlar taktı getirdi kanatlarında özgürlük şarkılarını, uçuşa uçuşa. Neydi bahar,nasıl gelirdi,kime bahar olurdu hayat? Bunları düşündürdü bir bahar ikindisi ruhuma. Bazı evlere hiç bahar gelmez miydi acaba ya da her an baharı mı yaşardı gönülleri gururla? Ömrünün baharında bir evladını yitiren o anaya sorsalar baharı, ne derdi kimbilir? Anadolu; evlatlarını baharlarda vatana emanet eden anaların diyarındır. O analar ki; her bahar daha başka kokular bahar toprağını. Her mezarlık, baharda en güzel güllerini, en mis kokularını salar; çünkü dünyaya, analarına evlatlarından bahar kokusunu getirmek için salınırlar toprakta. Her bahar çiçekler fışkırır şehit mezarlarından anaların gönül toprağına.

Böyle bir bahar akşamında başlar o ülkenin yeni bir bahara uyanması... Tarihte kurtuluşu baharla başlayan, kuruluşunda baharı ,özgürlüğü müjdeleyen başka bir ülke var mıdır? Bir bahar akşamı rastlar takvimler o eşi bulunmaz lidere ve tarihin sayfaları altın harflerle başlar adını satır satır yazmaya. Mustafa Kemal'dir adı ve her baharda çiçeklerden taşlar yapılıp adının yanına gönüllere asılır öbek öbek.

19 Mayıs 1919 bir ülkenin baharına kavuşma-

sının adıdır. Toprağa atılan o ilkbahar tohumunun, özgürlük fidanının adıdır o gemi. İlk adımın adıdır. Dağlarında çiçekler açan bir Karadeniz kentinde hasretle beklenen, yollarına çiçekler serilen bir minik geminin devleşip tarihe 'özgürlük' adıyla yazılmasıdır. Gemi baharı taşır yarınlara. Geleceğe taşınacak çiçek tohumlarını serpmeye geliyordur Anadolu'ya. Güverte-sinde kan rengi gelincikler, buğday tarlalarının başağı, zeytin dallarından sızan eşsiz damlalar, kırların menekşeleri, kardelenler, hatmi çiçekleri, incir çekirdeğinin çıtırtısı, reyhanların mis kokusu, fesleğenin burcu burcu yayılan rayihası, peygamberler diyarından gelen gül kokuları... Gemi Anadolu'ya ve tüm tarihe yayılacak çiçek buketleriyle çıkmıştır yeni bir bahara. O çiçekler Kemal'dir, Mustafa'dır, Fatma'dır, Makbulédir, Nezahat'tır, Yörük Ali'dir, Halidédir ve nice isimsiz özgürlük çiçeklerinin adıdır. Kimi güldür, kimi gelincik, kimi menekşe, kimi papatya, kimi servi, kimi çınar, kimi zeytin, kimi incir... Hepsinin adı 'BAHAR'dır bu ülkeye ve her şehit mezarının üzerinden yükselen al al gelinciklerdir. Hepsi gençtir, hepsi umut, hepsi bahar... Şimdi yeni yeni büyüyen gençlerin kalplerinde filizlenen bir özgürlük tohumudur adları.

'GENÇ' diye yazılır adları 'UMUT, GELECEK, ÖZGÜRLÜK, BAHAR, ÇİÇEK' diye okunur ve emanetin sahibidir o gençlik. Ülke hep bahardır o sebeple. Hiç kış yüzü görmez; çünkü emaneti her bahar gençler devralır, tekrar en çiçek, en bahar halleriyle. Baharı armağan etmiştir ATA-TÜRK, çiçeği hiç eksilmeyen Anadolu toprağına. Bayramınız bahar, ömrünüz hep umut, özgürlüğünüz hep çiçek olsun; cumhuriyet hep genç, hep umut, hep fidanlarla dolsun diye...

GÜZEL YENİ DÜNYA!

İşte orada geliyor değil mi?

Bak lütfen, biraz daha yakından. Seni uykunda içine çektiğini görebilirsin.

Yalanlarla dolu; ama o kadar güzel hissettiriyor ki...

Ta ki biri çıkıp gözünü resmin dışına kaydırana kadar duvardaki çatlağı asla fark edemezsin.

Hani o Somalar var ya seni asıl arzularına ulaştıran, eve yeni aldığın kedi gibidir onlar.

Ona tüm güvenini, sevgini verirsin; ama o seni sevme garantisini asla vermez.

Sadece ona ilgi gösterecek birini arar.

Cesur Yeni Dünyaya aşk koymamışlar çünkü aşk insanı yolundan çıkartır, seni sendeletir.

Ve "birey hissederse, toplum sendeler."

Sonra 'vahşi' derler, seni kayırırlar; çünkü yeni şeyler her zaman için tehlike yaratır.

Sense, aşkın seni içine çekmesini istersin sadece; ama söyleyeyim o yolun sonu peri masalına çıkmıyor!

Orada gerçekliğin ta kendisi var.

Gerçeklik ise; sadece acıyla var olur.

Toplum seni dışlar, sana hükmedenler asla düşünmeni ve görmeni istemez.

Onlar ki seni çok mutlu olduğuna inandırıp yalandan yaşatanlardır.

Eğer düşünmezsen var olamazsın, düzene ayak uydurmaya çalışırsan tökezlersin.

Hiçbirimiz bir yalanı yaşayacak kadar salak değiliz çünkü.

Ve farklılıklara inanmazsak onlar kazanacak.

Demokrasinin bile sahip olduğumuz en güzel düzen olduğuna inanarak yaşıyoruz.

Devlet, toplum var olmadan oluşamaz.

Toplum ise sensin.

Ama kalk bir defa yürü, etrafına bakın...

Bu düzen düzen değil; tam bir kaos.

Ve sen sesini çıkarmaya çalıştığında seni yutuyor.

Ütopyaların var olmasını isteriz değil mi?

Ama her ütopyanın sonu 'Cesur Yeni Dünya'dan geçer.

Bizse tam olarak o çukuru arıyoruz çünkü kendi doğrularımız bataklık olsa bile pembe yalanlardan daha değerlidir.

İsyan olmadan da o yalanlar üstümüze siner ve sonra da 'Vahşi' gibi kendi ölümümüzü bekleriz.

MEMLEKETE UĞRADI YOLUM

Kulağımda kuş sesleri yankılanıyor, bir yandan ılık bir esinti yüzüme vuruyor. Besbelli doğa uyanmış, inşaat işçilerinin sesleri karışıyor, bu ahenge gerçeklik katmak için. Ee araba sesleri durur mu? Ah, canım memleketim; deniz yerine ırmakları, uzaktan deniz mavisi dağları olan, çocukluğum, gençliğim, sılasına düşüp kaldığım güzel memleketim.

İlk çıkışım ne kolaydı, geri dönüşün güvencesiyle. En son valiz toplayımsa daha zor olacağını gösterdi, her bir gidişin. Neyse ki yel esecek ve kokusunu getiriverecek yüreğime memleketin ve ben bolluk bereketine inandığım 'Kelkit Vadisi'nin incisini taşıyacağım yüreğimde. Hem bu kadar memleket sevdalısı olup hem orada kalmamak neyin nesi? Sanırım mevzu aidiyet duygusudur. Ben kökümü aldığım topraklara aittim; lakin değil idim bir ağaç. Koca bir çınar olsaydım eğer yıllarca kök salar, gölge verirdim; fakat hareket etme yeteneğine sahiptim, sabit kalamaz sadece dibime gölge veremezdim. Dünyaya bir kelebek etkisi de olsa bırakmaya yükümlü olduğuna inanan bir ademoğluydum. Bir gün iyi bir şeyler başarabilmiş olursam bunu

atfedeceğim yer bellidir. Bereketli toprakların bir evladı olarak iyi bir iş başarabilmişsem, coğrafyanın kaderimdeki etkisine değineceğim; çünkü ben buna inanıyorum.

Eskiden oyunlar oynadığımız mahalleler çok değişmiş olsa da, hala oyunda hile yapana, mızıkçılık yapana verilen tepkiler aynı. Bizim miras aldığımız şekilde. Gerçi çokta değişmişler; lakin oyun kuralları esnetilememiş. 'Ön teker nereye giderse arka tekerde oraya gider.' diye büyütülen nesildik. O sebeple yaptıklarımız sade bize değil, kardeşlerimize de olacağı bilinciyle büyüdük. Okulun bando takımında giyilen kıyafetler bile gelecek sene giyileceği için asıl tören ve son prova dışında giyilmezdi. Giyildiğinde de emanete yakışır şekilde kullanılırdı. İşte böyle aşılandı geleceğin sorumlulukları üzerimize sanırım. Büyüdüğümüz yer oluverdik çoğumuz, elbet zamanla değişenler ve birçok şehrin büyüttükleri de oldu. Çocuktuk aynı sıralarda, gençtik aynı yollarda tek masa etrafında. Bakalım, ileride nasıl bir aynılıкта olacağız. Gün ola harman ola.

Memleketim; benim gençliğim, ilk harman yerim. İlk yaralarım, en masum sevinçlerim. Tarifini edemediğim halde gözlerimin parıltısından belli olan sevdam. Hasta at hikayesindeki gibi benim olan sefası ve cefasıyla. Ve derler ki; 'yedi yaşına kadar şekillenirmiş bütün hayatı bir insanın.' O halde beni yoğuran da şekil veren de bu yerdir. Ben şimdi nasıl sevmeyen durayım, ona layık olan bir insan olma yolundan ayrılabilirim! Çünkü memleketim kalemdir, kalemimdir benim. Bahçemde yediverenler, mutfağında yapraktır, aştır. Demem o ki; ait hissettiği yere sevdalandınsa, bir ömür sürer aşkın. Aşk dediğin zati kara sevdanın ta kendisidir gerçeğinde.

Bir toprak uğruna ya Rab ne güneşler batıyor. Bunca batan güneşe rağmen bizim kalana sevdamızın asıl nedeni bu olsa gerek. İnsanın en çokta kendini sevip, kendi kendine merhamet göstermesi gerektiğini hatırlatıp bir şiirle de veda edelim yazımıza:

Koşarken sokaklarında,
Saklanırken ağaçların dallarında,
Gülerken birlikte hunharca,
Bilmezdim hasret kalacağım sana yıllarca,
Canım Erbaa.

En cesur yıllarım,
En deli çağlarım,
Dikbaşlılığım, inadım,
İçimdeki baharımsın,
Canım Erbaa.

GENÇLİK TARLASI

Gençliğe inancım çok büyük. Tüm kalbimi ve ruhumu kuşatacak kadar hem de. Öyle güzel gençler yetişiyor ki; okuyan, sorgulayan, araştıran, emek veren, mücadeleden vazgeçmeyen... Bastıkları yeri titretiyorlar, onlarla bir araya geldiğimde bunu hep hissediyorum. Yazdıklarım ütopya değil, rahat olun!

Milattan önceki dönemden bugüne kadar toplumun genelinde belli başlı kalıplaşmış algılar var. Bugün bunları kırmak çok da mümkün görünmüyor; çünkü taşlaşmaya yüz tutmuş durumda. O hâlde enerjimizi burada heba etmeye gerek var mı? Pırıl pırıl, tazecik fikirler yeşerirken, genç yüreklerde buraya yatırım yapmak çok daha kazançlı değil mi? “Kim kazanacak peki,” diyenleri duyar gibiyim: Hepimiz! Onlara inançla atacağımız her adım, dönüp dolaşıp yine bizi bulacak. Bunu yetiştirmeye gayret ettiğim öğrencilerimle yaşıyorum. Van-Erciş’te görev yapan bir öğrencimin: “Hocam siz merak etmeyin, biz orada küçük Beydalar olarak öğrencilerimize dokunuyoruz.” cümlesinden çıkarıyorum.

Teneffüste öğrencileri hep yanına geldiği için diğer öğretmenlerden uyarı alan ve bu süreyi bahçede ya da koridorda öğrencileriyle geçiren

çocuklarımdan biliyorum (çocuklarım dediğime bakmayın, güzel ülkemizin dört bir yanında gençlerin yetişmesi için çabalayan koca yürekli kahraman öğretmenler onlar.)

Doğu Anadolu bölgesini sadece haritadan bilen öğrencilerimin, ilk görev yerlerine gidip de bir ay boyunca ağlayarak okula gidip geldiklerini biliyorum. İlk veli toplantısında velilerin hassaten aradıkları ve memnuniyetlerini bildirdiklerini, ayrıca öğrencilerinin de birbirini: “Oğlum susun, hoca üzülecek.” diyerek uyardıklarını biliyorum. Bunların birçoğunu hiç kimse bilmez; çünkü onlar ‘Ben yaptım.’ diye ortada olmak yerine bu ülkeye inançlarını yaşamayı tercih eden ve ışıltılı parlayan gençler.

Yoğun kar yağışı nedeniyle, okul tatiline öğrencileriyle birlikte üzülen öğretmenler. Her sabah ellerinde çiçeklerle öğretmenlerinin servisten inmesini bekleyen geleceğin gençlerine dokunan masal perileri. Çocuklarını en iyi şekilde yetiştirebilmek için salgın sürecini fırsata çevirerek her an kendilerine değer katan, öğrenmeye açık, eğitimler alan ve bunları çocuklarına yansıtan umut çiçekleri. Çok inanıyorum her birine, çok çok güzel şeyler olacak. Bu güzellikleri görür müyüm, bilmiyorum. Aslına bakarsa-

nız bunu çok da önemsemiyorum. Çünkü ben bir muallimim, görevim ise; sadece elimdeki gençlik tarlasını en iyi şartlar altında ekmek. Ürün ne zaman çıkar, ne kadar verimli olur, ne kadar hasat kaldırırız, bu hasat kimlere ulaşır?.. Hiçbiri benim işim değil. Ben o tarlanın ayrıık otlarını temizler, toprağını havalandırır, dinlendirir, uygun zamanda tohum eker, yeterli suyu temin eder, yabancı ve zararlı maddelere maruz kalmamasını sağlarım; yani sadece yatırım yaparım, gerisiyle ilgilenmem; çünkü eğitim kurumu mücadele kurumudur, sonuç kurumu değil. Sonuç belki üç, belki beş yıl, belki de çok yıllar sonra ortaya çıkar. Bunu bilemeyiz. Bu nedenle ben gençlerin yetişmesi için mücadele etmek ve onlara yatırım yapmakla mükellefim.

Tohumu ekip su vermediğimiz topraktan meyve vermesini beklemek, o tohuma haksızlık olmaz mı? Bugün gençlerden şikâyet ettiğimizde tam da bunu yaşıyoruz aslında. Sırtını sıvazlamadan, gözlerinin içine bakmadan, 'aferin' demeden, kocaman gülümsemeden, 'iyi ki' demeden her şeyi mükemmel yapmalarını bekliyoruz hem de sürekli dilimizle ezmeye çalışarak!

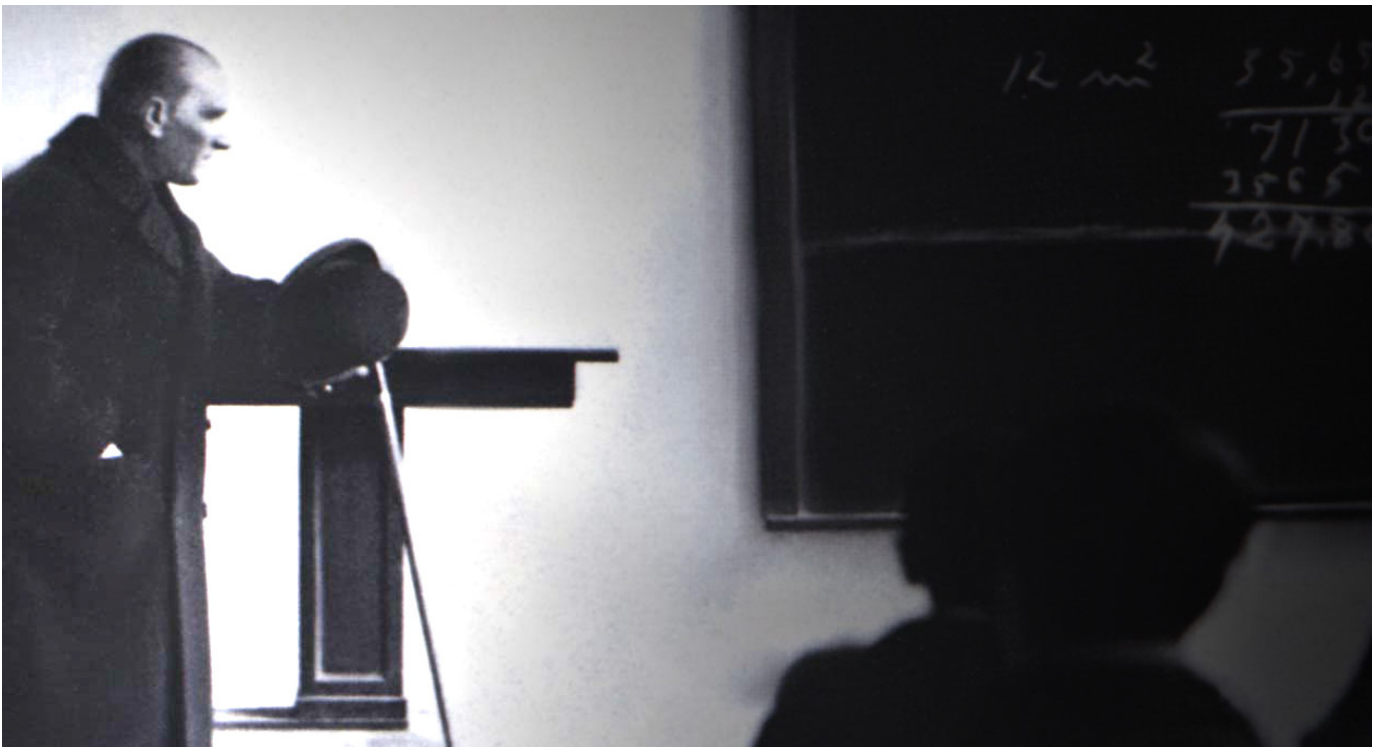
Üstün Dökmen Hoca'nın dediği gibi "Arabayı gaz, çocuğu laf boğar." Boğduk gençlerimizi yıllardır, ne üzücü ki hâlâ devam ediyoruz. İnanın hem dile hem kalbe kolay "Sana güveniyorum" diyebilmek.

Yakın zamanda Güneydoğu Anadolu Bölgesi'n-

deki bir Meslek Lisesinin son sınıf öğrencileriyle bir araya geldik. Saat 19.30, grubun tamamı erkek. Seminer öncesi biraz sohbet ettik, açtılar mikrofonları anlattılar. Tamamına yakını sezonluk işçi olarak farklı illerde çalışıyorlar. Pek çoğu işten çıkmış, gelmiş eve, yemiş yemeğini ve oturmuş bilgisayar başına. Düşünsenize mis gibi alın teri kokuyor hepsinin gömlekleri. Birisi dedi ki: "Hocam, yok ya yük taşıyorum ben. Yapılacak iş değil." O an nasıl devleşti gözümde anlatamam. Açık sözlü oluşu mu, hiç tanımadığı birisine sohbetin beşinci dakikasında bunu söylemesi miydi beni etkileyen, bilmiyorum.

O akşam seminer iki saate yakın sürdü, hiç kimse kalkıp gitmedi bilgisayar başından. En sonunda sıkı sıkı sarıldık birbirimize, onların kameraları hep kapalıydı ama yürekleri öyle açıktı ki; hepsini tek tek hissettim. Ne söyledin dersiniz, tek cümleydi aslında: "Siz tüm gün hakkınızla çalışıp gelmişsiniz burada beni dinliyorsunuz, size o kadar çok inaniyor ve güveniyorum ki!.."

Gideceğime söz verdim, gezi ve misafir programlarını hemen yaptılar. Hepsine misafir olma-ya fırsatım olur mu bilemiyorum; ama o çocukların bu ülke için çok güzel şeyler yapacaklarına can-1 gönülden inanıyorum. Ve hep birlikte inanalım istiyorum, sadece inanalım. Gerisini onlar yapacaklar zaten.

VATAN SANA ...

Aralık ayının son günleri. Operasyonsuz geçen birkaç gün dinlenme, bakım, eğitim faaliyetlerine ayrılmıştı. Mesai sonrası Üs Bölgemiz olan Şemdinli Yatılı Bölge Okulunun bahçesinde basketbol potalarında yarı şaka yarı ciddi bir maçla eğleniyorduk. 1998 senesinden itibaren küresel ısınma başlamış olacak ki havalar hala soğumamış kar ne yükseklerle ne de Şemdinli'ye yağmamıştı. Daha ziyade eylül akşamını çağrıştıran bir hava vardı. Güneş çoktan Kobani Tepenin ardına düşmüştü. Elbette bu bölgenin coğrafi kaderiydi. Öğlen saatini biraz geçince güneş hele bu aylarda tepelerin ardına saklanmayı çok seviyordu. Yine de tatlı bir esinti hacıbey çayının serinliği ile birleşiyor kâh ürperdiğiniz, kâh ferahladığınız bir atmosfer oluşuyordu. Koca bahçede herkes bir şeylerle meşguldü. Kimi koyu bir sohbeta, demli çaylarından aldıkları yudumlarla es veriyor, kimi elindeki kitaba hava iyice kararmadan birkaç sayfa daha okuyabilmek için dikkatini vermeye gayret ediyor, kimileri de masmavi gök yüzüne bakıp hayallere dalıyordu. Bahçedeki bütün bu akşam üstü yoğunluğu içinde önümüzdeki toprak yoldan geçip, Tekeli Hudut Karakoluna giden ünimogları eminim ki pek çoğumuz fark etmemişti. Hemen her gün Üs Bölgemiz olan Yatılı Bölge Okulu ile Hakkâri Dağ Komando

Tuğayı 3.Taburunun daimî yerleşkesi arasından geçen toprak yoldan, İran'a doğru ilerler Irak sınırına yakın bir yerde bulunan karakola erzak, posta veya yeni gelen personeli taşırdı bu ünimoglar. Hepimiz Şemdinli'de kaldığımız sürelerde geçişlerine çok alıştık. O günde çok farklı değildi. Bahçedeki bu yoğun kalabalığı geçişleri esnasında korna çalarak selamlamışlardı. Yola en yakın biz olduğumuz için selamlarını aldık. Sonra oyuna devam ettik. Onlarda bir süre sonra gözden kayboldular. Her şey bu iki ünimog geçmeden önceki rutinine dönmüştü. Biz tam oyuna bir son verelim mi vermeyelim mi tartışması içindeydik. Büyük bir patlama akıp giden bu akşam üstü cümbüşüne aniden son verdi. O an hepimiz donup kalmıştık. Akşam esintisinde süzüle süzüle başımızın üstünden geçen bulutlar, bin bir hayali canlandıran hacıbey çayının şırıltısı, alaca karanlığa kalmadan geceleyecek güvenli bir dal arayan kargalar, rüzgarla sallanan kavak ağaçları, kurt, kuş, karınca ne varsa mahlukata dair nefes dahi almadan öylece donup kalmıştı. Zaman durmuş, kulaklarımızda korkunç bir çınlama, hareket etmemizi hatta nefes bile almamızı engelleyen tarifi imkânsız o korkunç his. Bütün bunlar saniyeler içinde oluyordu. O an hepimiz bu patlamanın ne demek olduğunu çok iyi

biliyorduk. Bu sesi oralarda görev yapanlar çok iyi bilir diğer patlamalardan ayırt eder. Bu bir mayın patlamasıydı. Onun patlama sesi farklıdır. Toktur, davudidir sesi bile can yakar, iç acıtır. Anlatması zor, ayırt etmesi kolaydır. Bir kere duymanız yeterlidir. Anti tankını, topuk koparanını hiç fark etmez hemen ayırt edersiniz diğer patlamalardan. Bahçedeki herkes çok iyi biliyordu ki az önce çoğumuzun farkına bile varmadığı o iki ünimog mayına basmıştı. Bir mayın patlamasından sonra insan ne hissediyor biliyor musunuz? Oralarda görev yapmadıysanız nereden bileceksiniz ki. Benimki de soru. Bunu ilk kez burada anlatıyorum. Operasyon sırasında mayın patlaması duyduğunda ilk hissettiğin bir iki saniyelik acı bir sevinç, ben basmadım sevinci. Aynı anda ağır bir utanç hissettiğin. Bu bir iki saniyelik sevinç için. Hemen sonrasında acı bir hüznün ve acaba tanıdık birimi merakı. Değilse yine bir iki saniyelik acı bir sevinç ardı sıra utanç. Ardından daha büyük bir hüznün ve yine merak, şehit mi? yoksa yaralı mı? Şehitse hüznünle birlikte tarifi imkânsız ve yaşamayanların hiç anlayamayacakları bir rahatlama. Yaralı ise inşallah ağır değildir temennileri, duaları. O sestense sonra biliyorsun ki bir kader kardeşin ya hayatını kaybetti ya da bir veya birkaç uzvunu. Ve artık

onun için hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Eminim pek çoğunuz neden şehitse rahatlama dedim diye merak ediyordur. Hakkâri, Yüksekova, Şemdinli kırsalı o tarihlerde dünyadaki en çok mayın döşeli bölgelerden biriydi. Buralarda görev yapan personelin çoğunluğu ki buna bende dahildim, eğer bir mayına basarsam yaşamaktan çok ölmeyi tercih ediyorduk. Neden diye soruyorsanız cevabım tamda işte bundan dolayı derim size. Yani gazilerin iyileştikten sonra nasıl bir hayat yaşadıkları neler çektikleri, toplumda, sosyal hayat içinde nasıl yok sayıldıklarının farkında değilsiniz demektir ki işte pek çoğumuz yaralanmaktan, sakat kalmaktan çok daha acı veren bu hayatı yaşamak yerine ölmeyi tercih ediyorduk. Saniyeler içindeki sessizliği bölgeye hareket eden araçların sesi, emniyet tedbiri almak için koşuşlarının bağırışları almıştı. Önümden geçen ünimogda doktor asteğmen arkadaşımı gördüm. Hemen arkasından Kızılay Sahra Hastanesinin hekimlerini taşıyan araç gidiyordu. Patlama bize çok yakın sayılacak mesafede olmuştu. Yarattığı simsiyah toz bulutunun göğe yükselişini görebiliyordum. Tüm personel büyük bir hızla yardıma koşuyordu. Ünimoglardan birinin basamağına atladım. Dikiz aynasının demirine tutundum. Az sonra önümüzdeki araçlar yüzünden durduk. Araçtan

atlayıp yürümeye başladım. Araç ve insan kalabalığı arasından gördüklerimi paylaşmaya-
cağım. Sadece anti tank mayınına basan ünimoğ
yolun sol tarafında şarampolde ters dönmüş
durumdaydı. Yine detayları yazmayacağım.
Patlamanın olduğu yerde derince bir çukur
vardı. Yaralılara ilk müdahale yapıyordu.
Olması gerektiği üzere çevre emniyeti alınmıştı.
Ne tarafa bakacağımı şaşırılmıştım. Müdahalesi
tamamlananlar bölgeden naklediliyordu. Heli-
kopter istendiğini telsiz çağrılarından duyabili-
yordum. Hala kulaklarımda o korkunç çınlama
vardı. Ayağıma bir şey çarptı yere bakınca
ünimoğa ait bir motor parçası olduğunu gör-
düm. Eğilip aldım işaret parmağım kalınlığında
beş ya da altı santim uzunluğunda üç veya dört
santim genişliğinde çelik motor parçasının üçte
biri yoktu. Parçayı cebime koydum. Onu bir
öğleden sonra yaşamın tüm coşkusuyla devam
ederken nasıl aniden ölüme dönüşebildiğinin
kanıtı olarak saklamaya karar verdim. Ve elbette
vatan evlatlarının nasıl sessiz sedasız, nasıl
gösterişten uzak bu topraklar için ölebilmek
kabiliyetine sahip olduklarını unutmamak için.
Ve nasıl memleketin bir sınır taşını destek
edinip kendine, haine göğsünü gererek arkadaş-
larına siper olduğunu daima hatırlamak için.
Üstelik bunu nasıl büyük bir gönül ferahlığı
içinde yaptıklarına şahit olduğumu bilmek için.
Bütün o eza ve cefayı çekip geri dönebilenlerin
ise ne sosyal alemde el aleme, ne mahalle kahve-
sinde arkadaşına, ne de evde ailesine hiçbir zaman
hiçbir şey anlatmadığını, soranlara vatan borcu-
nu ödedik geldik diyebilecek tevazua sahip
olduklarını anlatabilmek için yanıma aldım.

Şimdi sen bu satırları okuyan canım kardeşim,
sosyal medyada, televizyonlarda, gazetelerde,
meydanlarda vatan millet nağraları atan, man-
galda kül bırakmayan, böyle diye diye bu söy-
lemenden rant elde edip keyif içinde yaşayanların
hangisinin daha çok vatan sever olduğu konu-
sunda kafan karıştıysa inan bana hiçbir. Evet
hiçbiri. O atıp tutanların, efelenenlerin tamamı,
o sınır taşının başında göğsünü düşmana siper
etme cesaretini ve fedakarlığını asla ama asla
gösteremezler emin ol. Hepsini toplasan bir
Mehmet etmez. Haa vatan sevgisi sadece böyle
de gösterilmez. Ulu Önder Mustafa Kemal
ATATÜRK'ün dediği gibi "Vatanını en çok
seven görevini en iyi yapandır." Demek istiyor
ki Ayşe Begüm Onbaşı, Dr. Aziz Sancar, Dr.
Uğur Şahin, Fazıl Say, Astrofizikçi Feryal Özel,
Fizik Mühendisi ve Mucit Canan Dağdeviren,
Dr. Türkan Saylan, Fizikçi Engin Arık, Arkeolog
Jale İnan, Eczacı ve Botanikçi Asuman Baytop,
Madam Curie'nin öğrencisi Kimyager Remziye
Hisar, Gökbilimci Dilhan Eryurt ve isimlerini
yan yan sıralasak bile dergiye sığdıramayacağı-
mız daha niceleri. Onlar bu vatanı çok seven
yüceltmek için bu çaba sarf eden insanlar.
Birileri ile gurur duyacaksa bu millet kesinlikle
bu insanlar olmalı. Yaptıklarını takip etmek,
öğrenmek onları kendimize çocuklarımıza
örnek göstermekse bizim vatana olan sorumlu-
luğumuz. Orhan Veli'nin güzel bir şiiri ile
bitirelim o halde "Neler yapmadık şu vatan için,
Kimimiz öldük, kimimiz nutuk söyledik. Başlığı
tamamlayıp sözü bağlıyorum. CANIM FEDA.
Tepkisiz kalmayın hayata, sağlıcakla kalın.

Tüketimcilik; açgözlülük, israf ve sınırsız tüketimden yana olma anlamına gelir. Azla yetinme; hem çevreciliğin hem de çevrecilik ve doğa ile özdeşleşen yeşil'in tam zıddını oluşturan bir kavramdır. Çevre bilincinin yükselişi, çevreci yaklaşımların gelişmesi ve küresel salgın nedeniyle yavaşlamış gibi görünse de tüketim çılgınlığı giderek artmakta, çeşitli aldatma yöntemleriyle teşvik edilmektedir. Bunlardan en çok kullanılanı “yeşil göz boyama” yöntemidir. Temelinde kişi, grup, şirket, ürün ve hizmetlerin, mesnetsiz ve hak etmedikleri bir şekilde çevreci ve doğa dostu bir kılıfa sokulup sunulmaları yatar. Amacı; çevre duyarlılığı olan tüketicilerin, vicdanları rahat bir şekilde bu kişi ya da kurumlardan mal/hizmet almayı sürdürmeleri ve tüketim toplumunda kalmalarının sağlanmasıdır. Reklamlarda, ana akım medya ve sosyal medyada sıkça kullanılan yeşil göz boyama yöntemleri ve araçları doğa dostu olmayan ürün ve hizmetleri “doğa dostu” kılıfıyla pazarlamakta, tüketiciyi hem daha çok tüketmeye teşvik etmekte hem de vicdanını rahatlatmaktadır. Açgözlü kapitalizm ile tüketim çılgınlığının hizmetindeki “yeşil göz boyama,” şimdiye dek elde edilen küçük çevreci kazanımların ve zaferlerin altını oyan, çok tehlikeli ve sinsi bir silahtır. Bu silaha karşı kullanılması gereken ise istek ve ihtiyaç arasındaki uçuruma

ilişkin farkındalık geliştirmek ve “yeşil okuryazarlık”tır.

Tüketimcilik, kronik bir yeni ürün ve hizmet satın alma hastalığıdır. Bu hastalığa yakalananlar gerçek ihtiyaçlarını, aldıkları ürünün kaynağını, üretim koşullarını, ömrünü, dayanıklılığını ve kullanım sırasındaki ve sonrasındaki çevresel maliyeti düşünmezler. Tüketimcilik yoğun bir reklam kampanyası ile kişide sürekli olarak yeni ihtiyaçlar yaratma, moda olanı izleme ve ona sahip olarak kendini ödüllendirme isteği uyandırma sürecidir.

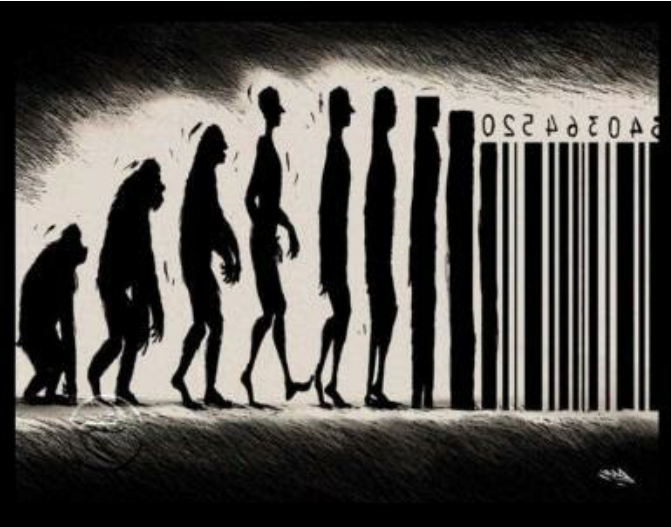
Tüketimciliğin temelinde maddi olana önem vermek yatar. Asla tatmin olmayan, az ile veya elindekiyle yetinmeyen, devamlı bir şeye sahip olmayı isteyen, toplumsal yaşantının gerçeklerine ve gereklerine sırtını dönüp sadece kendini ve isteklerini merkeze koyan bireylere ihtiyaç duyar. Bu nedenle toplum düzenini bozan bir eylemdir. İlk kuralı da sahip olunması istenen şeyin gerçekte hangi ihtiyaca cevap vereceğini düşünmeden ve bireysel, toplumsal ve çevresel maliyetlerini dikkate almadan daha çok şeyin talep edilmesi, eskinin bir an önce elden çıkarılmasıdır.

Elbise dolaplarımız ucuz, moda olan ya da yedekte bulunsun diye alınan ama bir türlü giyilmeyen giysilerle, buzdolaplarımız son kullanım tarihleri geçtiği halde tüketilmemiş

yiyeceklerle, mutfak dolaplarımız şık ya da değişik görüldüğü için satın alınmış ama kullanılmayan tabak çanakla dolu iken; her üç ayda yeni bir modeli çıkan cep telefonları elimizdeki artık işe yaramaz olduğu mesajını verirken; içimizden hep yeni, daha üst model ve “daha iyi” olana sahip olmak geçerken, tüketim toplumuna ait olmadığımızı ve tüketimciliğin dışında kaldığımızı düşünmemiz çok zordur. Evlerimiz, sahip olduğumuz ama ihtiyaç duymadığımız nesnelere depolamak için giderek daha dar gelirirken, bolluğu içinde olduğumuz nesnelere kullanım ve ihtiyaç değerleri giderek düşmektedir.

Türkiye’de ‘Dövüş Kulübü’ adıyla gösterilmiş olan ‘Fight Club (1999)’ filminin kahramanı Tyler Durden, tüketim toplumunun sadık üyelerinin düşünce ve ruh durumunu şöyle açıklar:

“Nefret ettiğiniz insanları etkilemek ve nefret ettiğiniz şeyleri satın almak için nefret ettiğiniz bir işte çalışıyorsunuz. [...] Hepimiz tüketiciyiz. Bizler bir yaşam tarzı saplantısının esirleriyiz. Cinayet, suç, yoksulluk beni hiç ilgilendirmiyor. Beni ilgilendiren şey şöhretlerin hayatlarını anlatan dergiler, beş yüz kanallı televizyon ve iç çamaşırımda birisinin adının yazılı olması... Sahip olduğunuz şeyler sonunda size sahip olur.”

Tüketimciliğin zarar verdikleri sadece birey ve toplumla sınırlı değildir. İhtiyaç duyulmadığı halde çılgınca tüketilmesi için üretilen ürünler, üretilmeleri için gereken ham maddenin kullanımı, mamul hale getirilmeleri, taşınmaları, pazarlanmaları, daha sonra da kullanım dışına çıkmaları ve çöpe atılmaları aşamalarında tükettikleri enerjiyle çevreye de büyük zarar verir.

Günümüzde tüketimcilik, var olmayı tüketebilme gücüyle eş anlamlı olarak göstermekte ve bizlere, yepyeni bir küresel dinin amentüsünü dayatmakta-

dır: “Tüketiyorum, öyleyse varım.” Yeşil göz boyama, tüketimciliğin yeni bir küresel din olarak pazarlanma sürecini yavaşlatma çabalarını engellemekte, yanıltıcı ifadeler kullanarak bizleri vicdanımız rahat bir şekilde tüketmeye yöneltmektedir. Daniel Goleman, ‘Ekolojik Zeka (2009)’ isimli kitabında, çevreci kılıfa büründürülmüş ve yeşile boyanmış ürün ve hizmetleri tercih etmenin bizde “iyi ve erdemli bir şey satın alıyormuşuz yanılgısı” yarattığını ama aslında satın aldığımız şeylerin sadece “ekolojik bir örtüye sarılmış yeşil görünümlü nesnelere” olduğunu belirtir.

Yeşil Göz Boyama

Yeşil kavramı, sadece bitkilerle bağlantılıymış algısı yaratsa da aslında çevresel etkileri boyutuyla yaşadığımız fiziksel çevreyi, suyu, havayı, toprağı, bitki örtüsünü, hayvanları ve birey ile toplum sağlığını da kapsar. “Yeşil göz boyama” terimi ilk kez 1986 yılında Jay Westerveld tarafından kullanılmıştır. Genel olarak “[o]lumlulu bir kamusal imaj yaratmak isteyen bir kuruluşun, çevreye verdiği zararı gizleyen yanıltıcı haber ve bilgi yayması,” “potansiyel müşteri ya da yatırımcıları şirketin çevreye zarar vermeyen faaliyetler yaptığına inandırma eylemi” ya da “bir kuruluşun çevre sorunlarına duyarlıymış görüntüsü yaratarak kendi zararlı faaliyetlerini gizleyen yanıltıcı bilgiler yayması” olarak tanımlanır.

“Oxford Yaşayan Sözlük”e göre: “Kurum ve şirketlerin çevreye duyarlı bir görüntü yaratmak amacıyla bilgi kirliliği yapması, yanlış ve/veya eksik bilgi vermesidir.” Investopedia’ya göre de: “Bir şirket, hükümet, kurum ya da kuruluşun çevreci girişimlere destek vererek ve/veya böyle bir imaja bürüne-

TÜKETİM KÜLTÜRÜ

rek arkasına sığındığı beyanların/ifadelerin aksine davranması, doğa ve çevreye zarar vermeye devam etmesidir.” Bu nedenle yeşil ya da çevre dostu oldu-

ğunu iddia eden bir şirket ya da kuruluşun sözleri yerine onun uzun dönemli icraatlarına bakmak daha doğrudur.

Yeşil Görünme Şekilleri

Çevreci pazarlamada en çok kullanılan sözcük ve deyimler arasında: 'Çevre dostu, çevreye duyarlı, toksik madde barındırmayan, doğada çözünebilir, organik, kimyasal ve katkı maddeleri içermeyen, geri dönüşümlü, tekrar kullanılabilir, ozon dostu' bulunmaktadır. Ürünlerin üzerine eklenen çok yaratıcı çevre dostu logolar ve etiketlerin bazıları küresel olarak tanınmaktadır. Son zamanlarda en çok kullanılan kavramlardan biri; "geri dönüşümlü" değildir. Oysa "geri dönüşüme uygun" olduğu söylenen plastik, cam, kâğıt ve metallerin çok az bir bölümü geri dönüşüme sokulmaktadır. %90'lara varan bölümü ise çöpe atılmakta ve atık dağları oluşturmaktadır. Bunun bir nedeni ihmal ve ilgisizliktir. Asıl neden ise geri dönüşüm maliyetlerinin yüksek olmasıdır. Özellikle plastiği geri dönüştürmek sıfırdan üretmeye göre çok daha pahalıdır. Dolayısıyla, geri dönüşümlü bir ürün tüketmek, tüketicinin vicdanını biraz rahatlatırsa da çevreye verilen zararı azaltmaz.

Yeşil Okuryazarlık

Aslında kişi ve topluluklar birşeyleri tüketirken, gelecek kuşaklarıyla birlikte kendilerini de tüketmektedirler. Sahip olma ve tüketebilme gücü günümüzde var olmakla eş anlamlı tutulmaktadır. "Tüketiyorum, öyleyse varım" diyenler, aslında "tüketiyorum, öyleyse tükeniyorum" dediklerinin farkında değildirler. Yeşile boyama ve yeşil yalanlar çevrecilerde karamsarlık yaratsa da bunların karşı-

sında durmak imkansız değildir. Öncelikle, bireyler istek ve ihtiyaç arasındaki farkı kavramalı, azla yetinebileceklerini kabul etmeli, daha az tüketmeli,

tükettikleri her ürünün bir çevresel maliyeti olduğunu hatırlamalı, tüketirken yavaş yavaş kendilerini ve geleceklerini de tükettiklerinin farkına varmalıdırlar.

İnsanoğlu, sonsuz bir evrende, içinde hayat barındırdığı bilinen tek gök cisminde yaşayan milyonlarca tür canlıdan biridir. Kendini dünyanın ve evrenin tek sahibi ve efendisi olarak görse de aslında dünyaya sahip değil, aittir. Akıl ile donatılmış olduğunu iddia eden bir varlığın kendini ait olduğu bir bütünün parçası olarak görmemesi ve ona zarar vermesi akıl ile açıklanamaz. İnsan dışında hiçbir canlı varlık, kendisine ve gelecek kuşaklara bilinçli olarak zarar verme potansiyelinde ve kararlılığında değildir.

Aidiyet boyutu ile alındığında, çevre koruma konusunda atılması gereken ilk adım, "ait olduğun bütüne zarar verme" ilkesini benimsemektir. Bundan sonra yapılacak şey ise öğrenmek, her türlü tüketim konusunda bilinçli tercih yapmak ve bildiklerini başkasına aktarmaktır. Formül aslında çok basittir: İlgi + Bilgi = Tepki. Her şey konuya ilgi duymakla başlayacaktır. İlgi bilgiye götürecektir, o da düşünsel ve eylemsel boyutta tepkiye dönüşecek ve çevrenin korunması konusunda eskisinden daha sağduyulu ve etkili adımlar atılmasına zemin hazırlayacaktır. Bu makale ilginizi çektiyse yeşil okuryazarlık için kolayca ulaşabileceğiniz neredeyse sonsuz kaynak sizleri bekliyor. Belki de aranızda hala 'TEMA Vakfı'nı ya da 'Buğday Derneği'ni tanımayanlar vardır. Victor Ananias ile hala tanışmadıysanız "Yaşam Dönüşümdür" kitabını okuyarak başlayın. Bu makalenin daha uzun halini internette okuyabilirsiniz. Pek okuyamıyorum diyenler için de bir önerim var. 'TRT Dinle' uygulamasını telefonunuza indirip "Yeşilin Sesi" programını dinlemek de sizi çok mutlu edecektir.

Az şeye sahip olmak, elindekinin kıymetini bilmektir. Var olmak sadece sahip olmaya ve tüketmeye indirildiğinde, kişi aslında sahip olunan ve tüketilenin kendisi olduğunu çoğunlukla fark etmez. Çevreye ait olan insanoğlunun, ait olduğu bütünle birlikte var olmaya devam edebilmesi için artık daha az ve bilinçli tüketime yönelmesi şarttır. İnsanlığın geleceği, kendisini "tüketiyorum, öyleyse varım" diye değil, "koruyorum, öyleyse varım" diye tanımlayabilmesine bağlıdır.

Bir de bu dünyada gerçekten dikili ağaçlarınız olsun; çünkü artık gidebileceğimiz ne bir başka ülke ne de bir başka dünya var.

ÖĞRETMENLER GÜNÜ

Okula geldiğimin dokuzuncu yılıydı sanırım. Hep bir şanssızlık olur, bu defa olmadı. Öğretmenler Günü kahvaltısı yapmıştık bir 24 Kasım'da. İlçenin öğretmen evinde yaklaşık elli öğretmenlik bir kahvaltı. Küçük bir ilçede olduğumuz düşünülürse kalabalıktık. Herkes orada; öğretmenler, bazılarının eşleri, çocukları, okul personeli, eski öğretmenler...

Acaba ben ne zaman eski öğretmen olarak katılıyorum bir kutlamaya diye düşündüm o an. Hep gitmekle kalmak arasında bir yerdeydim uzun süredir. Kök salamıyordum hiçbir yere. Yerim yurdum da yoktu, emekli olurum diye düşündüğüm bir okulum da.

Okul müdürümüz gelmişti az önce, Lütfiye Hanım. Enine boyuna, hükümet gibi denilen bir kadındı. Yani önce bedenine saygı göstermek zorundaydınız. Hem sonra güzel de idare ederdi okulu. Mavi gözleri o tombul yanaklarına saklanmazdı hiç. Hep anlamlı, emredici ama sakın konuşurdu gözleri. İlk evliliğinden olan çocuğu, onu babasıyla terk ettiğinden beri sanki yalnızca işi vardı onun için. Çocukları öğrencilerdi artık.

Hemen solunda, sanki 'Klinefelter Sendromu' varmış gibi bir vücudu olan müdür yardımcımız Özgür Bey vardı. Boyu uzundu, çok uzundu. Ama anormallik boyunda değildi. Bu sendroma sahip olanlar gibi anormal uzun kol ve bacakları vardı. Sanki her birinden birer tane daha olsa devasa bir ahtapota benzeyecekti. Kafası da diğer uzuvlarının aksine küçücük. Sakalları yoktu ve neredeyse on üç, on dört yaşındaki bir kız çocuğununki kadar belirgin memeleri tomurcuklanmıştı. Ama Klinefelter değildi, olamazdı. Çünkü inanılmaz zeki bir matematik öğretmeni idi aslında. Üç yıl önce karar vermişti idareci olmaya da. Bütün öğrenciler isyan etmişti. Bekâr ve sessiz, evine daha az gitmek içindi belki bu karar, okulda daha çok vakit geçirmek içindi ya da yaz tatillerini okulda geçirip memleketine gitmemek için bir bahaneydi. Anne babasıyla çok da tutmuyordu matematiği çünkü.

İkisi, yemek salonuna en son girip ilk masaya oturmuşlardı. Ben de üçüncü masadan el sallamıştım onlara. İkisi de beni çok severdi. Bizim masamızda Leman vardı Biyoloji Öğretmeni ve eşi

Hasan, Tarih Öğretmeni. Hayatımda gördüğüm en azimli öğretmenlerdi. Ve meslekleri dışında tek amaçları vardı dünyada; her yaz dünyanın bir yerini görmek. Geçen sene Balkanlar'a gitmişlerdi, bir önceki sene Kuzey Avrupa. Bir yaz da Mısır'a gitmişler. Ne güzel, keşke böyle rahat bir hayal dünyam olabilseydi. Bir de Hatice Abla ve kızı Ebru vardı masamızda. Okul yapılaberi temizlik görevlimizdi Hatice Abla ve çaycımız; ama en çok da ablamız. Okulun bahçesindeki müstemilatta kalırdı kızıyla. On sekiz yıl önce, yani Ebru üç dört yaşlarındayken kocası öldüresiye dövüp sokağa atmış kadını ve kızını. Bedeninin yaraları onarıldıktan sonra belediyeye başvurmuş Hatice Abla, iş için. Belediye yeni yapılan okul için önermiş onu, o günden beri de bizim okuldaymış.

Bir başka masada genç öğretmenler toplanmıştı. Dördü bu yıl atandı, ikisinin ikinci yılı. Atamaları gibi kendileri de genç. Ah ben de böyleydim demek bir zamanlar. Sanki 19 Mayıs kutlamasından çıkıp da öğretmenlerini ziyarete gelmiş gibiydiler. Kimse inanmaz öğretmen olduklarına. Şu saçları sakalları yeni tıraşlı, siyah kot pantolonlu Edebiyat öğretmeni Erol. Maşallah çok yakışıklı bir çocuk. Diksiyonu da öyle güzel ki. Geçen sene ilk geldiğinde öğretmenler günü için bir konuşma yaptırdılar ona. Bir de şiir okudu kendisi yazmış. Günlerce sesi yankılandı beynimde. Hani biraz hayal kurabiliyor olsam, hani ölmemiş olsa yüreğim, gözlerimi hiç kaçırmazdım, az önceki gibi. Ama yanında stajyerim Necla varken... O da niye beni görsün, niye bana şiirler okusun ki. Necla da çok azimli, çok güzel bir kız. İki yıl önce mezun olmuş Felsefe Bölümünden ve bu sene de atanıp stajyerim oldu. Onunla konuşacak çok şeyimiz olabilirdi, ben böyle yetim bir çocuk gibi olmasaydım.

Aa, kapıdan emekli Coğrafya Öğretmenimiz Feridun Bey girdi, yanında da eşi. Ne kadar nahif bir adam, karısı da öyle. Sekiz yıl birlikte çalıştık, beni tek incitmeyen insan odur herhalde. Üç çocuğu var, biri evli. Hepsisi de harika okullar okudu çocuklarının. Eşi Mücella abla da tam yurdum kadını. Ev hanımı, fedakâr bir anne. Kupkuru, küçücük bir kadındır. Eşarbinin altında bir tek gülümsemesi görünür. Mersin'den İstanbul'a gelince Feridun ağabey için hiç çalışmamış, anne oluvermiş arka arkaya. Ama Feridun Ağabey dâhil, bütün evi o adam etmiştir aslında. Yani her kadın gibi biraz gölgede kalmıştır maalesef. Bir roman kahramanı olabileceken, 'Nobel'i erkek olan eş almıştır. Yine de salona el ele girmeleri çok şey anlatıyor aslında. En büyük kahramanlığın birlikte, el ele olursa kazanı-

labildiğini gösterir. Ve bir yandan huzur, bir yandan umutsuzluk da verir insana. Yine kırılan hayallere götürür, yüzünü bir güldürür bir düşürür.

Onalara el salladıktan sonra üçüncü bardak çayımı kapının yanındaki semaverden doldurmak için kalktığımda kapıdan üç kişi daha girdi, üç eski öğretmenimiz. Biri Beden Eğitimi Öğretmeni Yusuf Hoca, diğeri derslane açıp istifa eden, Matematik Öğretmeni Damla Hanım, diğeri de... Bardağı düşürmeden masaya bıraktım. Erol'dan kaçırdığım gözlerim sana odaklanmıştı ki, gözbebeklerimin titremesi görünmesin diye başımı çevirdim.

Başka okula gitmek istedin geçen yıl. Bir yıldır görmüyordum gülümsemeni. Daha doğrusu on altı aydır falan. Çok değişmemiştin aslında, sanki biraz kendini salmış gibisin. Biraz dağınık giyinmişsin, saçların da aklar artmış olsa da tıraş olmamıştın. Yan gözle görebildiğim kadarıyla bir gözlük vardı gözünde. Benim gibi sen de mi yordun gözlerini? Oysa birbirimize de bakamıyorduk bunca zamandır, neden yorulduklar ki? Bunlar değişmişti ama gülümsemen aynıydı, aynı içten sıcak ses ve tebessüm.

Tanıdığın her öğretmenle tokalaşıyorsun. Hepsisiyle de güzel anıların var çünkü. Mesela Resim Öğretmeni Rasim. Her akşam okul çıkışı oturup iki kadeh bir şeyler içmeden gitmezsiniz evlerinize. Hala da görüşüyorsunuz zaten. Aslında benimle de öyleydi. Çok iyi anlaşırdık seninle. Çok iyi arkadaş-tık. Zamanın jargonu 'kanka' derdik birbirimize. Bazen sen bana 'biraderim' derdin ben de sana 'kız kardeş' diye seslenirdim. Cinsiyet değiştirmeyi göze almıştık yani birbirimiz için. Herkes kıskanırdı bu dostluğu ama herkes. Rasim bile. Niye göze batardı ki güzel şeyler. Yatırıp kessen beni okulda belki bu kadar açılmaz alıcıları da, kahkahalarımız rahatsız etti hepsini.

Sonra bir şeyler oldu, kıskananları mutlu edecek. Ve oldular da gerçekten. Yakıştırmadıkları arkadaşlık kül oldu, her şey masal oldu, ateş söndü kor oldu. İşte o gün benim hayallerim yerle bir oldu. Bir daha uyanmadım uykudan hep komada kaldım o günden beri. Yaşıyorum sandılar ama ben çoktan gömülmüştüm. Dua ettiler mi başımda, bilmiyorum.

Sonra tokalaşma sırası bana geldi, bütün kem gözler üstümüzde. Senin de mi yüreğin titriyor? Görüyorum. Acaba beni pas geçer mi derken, sıcak küçük elini uzattın bana.

- "Merhaba" dedin.

Gözlerim gülümsedi o anda.

- Hoş geldin.

SOKRATES

Yaz kış çıkarmadığı harmanisi ve yalın ayak geldiği Agora'da tüm gençlerin bir anda kımıldamasına neden olan bu tıknaz, sakallı, çirkin adam Sokrates'ten başkası değildi. Yine karısıyla tartışıp atmıştı kendini dışarı, daha doğrusu atılmıştı. Mutsuz evliliği, filozof yapmıştı belli ki... Bu saygılı, ilgiyi uzaktan izleyen geniş omuzlu, yakışıklı, genç olimpiyat sporcusu, henüz 20 yaşındaki Aristokles için için imrenir ve şaşırırdı bu duruma. Bu fiziksel görünümle nasıl bu kadar popüler olabiliyordu Agora'da? Kendisine geniş omuzları nedeniyle 'Platon' diyorlardı. Onun da ilgisini çekiyordu bu çirkin adam. Aldığı edebiyat ve felsefe eğitimi de yaklaşıyordu onu bu adama. Döneminin Shakespear'i denilebilirdi Platon'a. Sokrates'le tanışmasından sonra yakmıştı lirik şiirlerini.

Rahatsızlık veriyordu Sokrates girdiği çevrelere. Bu nedenle "at sineği" diyordu kendisine. Uyanık ve diken üstünde tutuyordu etrafındakileri ve özellikle de politikacıları ki sonunu da bu getirmişti.

Genç Platon saygıyla katıldı bir daha ayrılamayacağı hocasının sohbetine. Politikacı olmak isteyen bir genç adamla konuşuyordu, daha doğrusu sorular sorup yanıtları dikkatle dinliyordu. "Ben hiçbir şey bilmiyorum" diye başlamıştı yine. Verilen her bilgiye mütevazı bir kuşkuyla yaklaşıyor, sorular sorarak düşüncelerin dökülmesine olanak sağlıyor, başka bir deyişle düşüncelere "ebelik" yapıyordu. Düşünceler ortaya dökülüp yeni kavramlar ortaya çıktıkça ustaca kavram tanımlaması yapılmasını sağlıyor, böylece herkesin aynı kavram üzerinde aynı anlayışa sahip olmasını sağlıyordu. Tartışma

derinleştikçe örnekleri ortaya koyuyor, tümevarım ve tündengelim yöntemlerini ustaca kullanıyordu. Bu tekniklerle düşüncelerin perçinlenmesini sağlıyordu. Sohbet sonunda genç adam: "Artık düşüncelerimden eskisi kadar emin değilim" dedi. "Ben sana bir şey öğretmedim, sadece bildiklerini hatırlattım" dedi Sokrates. Bu, sık söylediği bir sözdü. "Kimse kimseye bir şey öğretemez; öğrenmek bilinenlerin hatırlanmasıdır" derdi.

Günler geçtikçe düşünceleri Atina'nın ileri gelenlerini rahatsız etmeye başlamıştı. Kendi tabiriyle "at sineğine" daha fazla tahammül edemediler ve bin yıllardır hiç değişmeyen, her zaman tutan suçlamalarını yaptılar: Dinsizlik. Gençleri inançsızlığa teşvik ediyor ve ahlaki yolsuzluğa neden oluyordu.

Uzun uzun yargılandı. Kendini savundu: "Tüm yaşamımda, özel olsun, genel olsun bütün davranışlarımda hiç değişmedim. Öğrettiklerimi lekeleyenlere de başkalarına da doğruluktan ayrılarak alçakçasına boyun eğmedim. Sürekli öğrencilerim olduğu iddiası da doğru değildir. Ben, bana düşeni yerine getirmeye çalışırken genç- yaşlı kimseyi geri çevirmediğim. Yalnızca bana para verenlerle konuşmadım; zengin yoksul herkes bana soru sorabilir, yanıt verebilir, sözlerimi dinleyebilir; fakat bundan sonra o kimse iyi ya da kötü bir insan olduğunda her ikisini de bana yüklemek haksızlık olur; çünkü ben ona ne bir şey öğrettim ne de öğreteceğime söz verdim. Bir kimse, benden, başkalarının işitmediği, değişik bir şey öğrendiğini ya da duyduğunu ileri sürerse bilin ki yalan söylüyor".

Atinalılar oyladı ve az bir oy farkıyla suçlu olduğunu

ilan etti. Sıra cezanın belirlenmesine geldiğinde: “Bu karara öfkelenmiyorsam Atinalılar, bunun nedeni; bekliyor olmamdır. Beni şaşırtan, az bir oy farkla suçlu bulunmam!” Hepinize tek tek hizmetlerin en büyüğü gibi gördüğüm hizmeti vermek dışında hiçbir iş yapmak istemedim ve hepinizi tek tek, kent in işleriyle ilgilenmeden önce kendinizle ilgilenmeye, erdemli ve bilge olmaya çağırduğım için ne hak ediyorum? Bence bir ödül. Kimseye zarar vermediğime kesinlikle emin olduğuma göre cezalandırılmayı hak ettiğimi söyleyip kendime bir ceza önermek istemedim. Neden korkayım ki? Meletos’un önerdiği cezayı çekmekten mi? Bunun iyilik mi yoksa kötülük mü olduğunu bilmediğimi söylediğime göre... Belki de biri şöyle diyebilir; “ne var ki Sokrates, dilini tutup otursan, yaşayamaz mısın sürgünde? “ İşte aranızdan bazılarına anlatılması en zor şey bu; çünkü bunun, tanrının sözünü dinlememek olduğunu ve bu yüzden rahat durmadığımı söylediğimde, bana inanmayacaksınız. Size bir insan için en büyük mutluluğun erdem konusunda söyleşmek, kendini ve başkalarını sınamak olduğunu söylersem, araştırmazsınız bir yaşamın, yaşanmaya değmediğini savunursam daha da az inanacaksınız bana.”

Kendisine ceza değil tıpkı olimpiyat kazananlara verildiği gibi ömür boyu ücretsiz yemek ve yatak verilmesi gerektiğini söyledi. İlla ceza verilecekse de sahip olduğu az miktarda bir parayı önerdi Sokrates. Sürgün edilmesi ve felsefe ile ilgilenmesinin yasaklanması da ceza seçenekleri arasındaydı ama o bunu kabul etmedi. Ceza oylandı ve bu sefer daha büyük bir farkla ölüme mahkum edildi.

“Bakın, az daha sabredemediğiniz için Atinalılar,

neler denecek sizin için: Kentimizi kötölemek isteyenler bir bilgeyi öldürttüğünüzü söyleyerek sizi kınayacaklar ve sizi utandırmak için (öyle olmadığım halde) bilge olduğumu söyleyecekler. Biraz daha bekleyebilirsiniz, istediğiniz kendiliğinden olacaktı. Yaşımı görüyorsunuz, hayli ilerledi...Pişman değilim, kendimi böyle savunup ölmeyi, aşağılık şeyler yapıp yaşamaya yeğ tutarım. Ne var ki Atinalılar, ölümden kurtulmak değildir belki de zor olan; kötülükten kaçınmak çok daha zordur. Çünkü ölümden hızlı koşar kötülük. Ben sizin tarafınızdan ölüme mahkum edildim, onlarsa gerçek tarafından kötü ve suçlu olmaya mahkum edildi.”

Baldıran zehri içerek ölecekti. Ancak infaz bir ay sonra yapılabilecekti. Yargılamanın bitişi kutsal bir bayrama denk gelmişti ve bir ay boyunca infaz edilebilmesi imkansızdı. Bu dönemde, üst mevkilerdeki dostları onu kaçırmaya çalıştılar ama o bunu kabul etmedi. Bu bekleme zamanında ziyaretine gelenler “Atinalılar seni ölüme mahkum etti” dediklerinde, “doğa da onları” diye yanıtlıyordu. Ağlayarak geliyordu karısı ziyaretine “haksız yere ölüyorsun” demişti bir keresinde. Sokrates: “Yoksa sen, ölümü hak etmiş olmamı mı isterdin?” diye yanıtlamıştı onu. On birlerin uşağı cellat, baldıran kasesini uzatıp “buraya gelenler içinde en yiğit, en yumuşak huylu, en iyisi olduğunu görüyorum. Alın yazısı ne ise o olur. Mümkün olduğunca tahammüllü ol ” dedi ve arkasını döner dönmez gözlerinden yaşlar süzüldü. Herkes ağlıyordu. Kızdı Sokrates. “Ölürken uğurlu sözler gerek” dedi. Korkmadan ve hiç tereddütsüz içti zehri. Son sözleri “Asklepios’a bir horoz adadık, onu yerine getirmeyi unutma” oldu.

GENÇLİĞİMİZE SEVGİLERLE...

“Dün gitti, bugün gidiyor, yarın var mı?
Güvenme gençliğine ölenler hep İhtiyar mı?”

Necip Fazıl KISAKÜREK

Bu sözü duyduğumda, bir kez daha sorarım; ‘neden ve ne için yaşıyoruz’ diye.

Şu an gençlik yıllarımdayım ve düşünüyorum, sanki biz başka insanlar için yaşamış gibiyiz. Şimdi daha iyi anlıyorum. Hep başkalarının söylediklerine göre hayatımıza yön verip onları memnun etmeye çalışmış ve bunu saygıdan saymış en büyük saygısızlığı kendimize yapmışız meğer! Mahallede büyüyenler iyi bilir. Mahalle baskısı denen bir olay vardır ve insanı çileden çıkarır. Kilo alırsın neden kilo aldın? Kilo verirsin neden kilo verdin? Evlenmezsen neden evlenmedin? Evlenirsin çocuk ne zaman, ardından ikinci çocuk, ardından üç ... Hiç bitmez mahallenin dertleri. Bir de o dönem insanı en yoran şey dedikodudur. Tam hayatının

ortasına bırakılır. Eğer kendini yetiştirecek bir çevrede büyümediysen, evden eve, güne gitmeye mahkum kalmışsındır. Şimdi zaman geçiyor ve ben tüm bunları ardımda bırakıp ‘ne yapmadan ölürsem pişman olurum’ diye düşünüyor ve onları yapmaya gayret ediyorum. Rahmetli baba-annemle konuşurken yüzündeki çizgilerin bir çizgiden daha fazlasını ifade ettiğini düşünürdüm hep. O eski gençlik yıllarını anlatırken, ben neler yaşayacağım diye düşünürdüm. Acaba gençliğimizi gerçekten yaşayabiliyor muyuz? Hakkını verebiliyor muyuz? Nefes almanın, daha doğrusu anın farkında mıyız? İleride ‘Ah o eski gençlik günleri nerdeee’ diye ahlankmak yerine ‘Vay be ne güzel günlerdi’ demek isterim ve her

19 Mayıs'ta kendimi bir yaş daha genç hissedirim. Var mısınız birlikte gençken yapılması gerekenler listesi oluşturalım? Öyle anlamlı olmasına falan da gerek yok. Hem saçma şeyler daha unutulmazdır. Saçmalamaktan korkmayalım!

Şöyle çok uzaklara gitmeden, lise zamanlarıma bakıyorum. Çok keyifli ve güzel günler geçirmişim. Hiç keşkem yok neredeyse ve yine çok uzak olmayan zamanlarda tam da gençlikten bahsederken, Nil Karaibrahimgil'in 'Gençliğime Sevgilerle' şarkısı çalıyor arka fonda. Lütfen dinleyin olur mu? Ruhu iyi geliyor. Belki de bizim ruha iyi gelen şeyleri yapmaya ihtiyacımız vardır. Kendimizi keşfedip kendimizle birlikte dostça güzel maceralara atılmaya... Nil çok güzel anlatmış biraz kulak verelim mi son mısralarına ;

“..

Korkmaktan korkma.

Ödün bile kopsun.

Sonra kapa gözünü bas karanlığına.

Belki biri taş döşemiştir, kim bilir..

Böbürlenme, Kibirlenme, Köpürme.

Abart, Çoğalt, Parlat.

Böbürlenme, Kibirlenme, Köpürme.

Abart, Çoğalt, Parlat.

Hergün bir yazar tarafından

Hayatının hikayelendirildiğini düşün ve dinle.

Böyle bir kahraman olmak ister miydin?

İstiyorsan başarıyorsun.

Ne mutlu sana.”

Denge

Günlerdir miskinliğim ve ben, o yastık senin bu kanepem benim geçinip gidiyorduk. O süre zarfında ufacık; fakat dünyanın en güzel anlarından mahrum kalıyordum ve bunun için kendimi sürekli didikliyordum; en iyi yaptığım şeylerden biridir, kendimi asla rahat bırakmam :)

Huzur bulmak için bir şeylerin feda edilmesi gerektiği, bilinçaltımın bir parçası belki de bilemiyorum. Doğru mu, yanlış mı? Onu da bilmiyorum. Belki de iflah olmaz bir ruh hastasıyım, orası da meçhul. Bilmek ister miyim? Hayır :)

Mesela; kahve pişirilmiş, kokusu sarmış evi, pencereler açılmış, serin serin bir kaç nefes çekilmiş derinden, hafiften üşüdüğünü hissederek ince bir şal alınmış dizlere; kitap ayıracını kenara koyup şöyle bir hatırlamak adına bir önceki sayfadan başlamışsın okumaya, altını çizdiğin satırlara göz atıp devam ederken dumanı tüten kahveni yudumlamışsın...

Şu güzelliği yaşamak ve en azından bir saat oturduğum yerden kalkmamak için feda

ettiğim şeyin adı; uyku. Kendisini çok severim; fakat henüz tam anlamıyla kavuşamadık. Uzunca bir süre kavuşacak gibi de değiliz. Hiç olmazsa dünyadan göçünce kavuşuruz. Yattığımız yerden kalkmamak pek bu dünyaya göre değil sanki. Ben bunu biraz geç fark etmiş olabilirim, yirmi beş yıl kadar. Çoğu arafta kalmış çocukluğumda; dünyaya nedenli nedensiz muhalefet edip kafa tuttuğum, kendimi ve hayatımı hesapsızca hor kullandığım zamanların, aralayıp bıraktığım, ardıma bile bakmadan kapattığım kapıların haddi hesabı yok. Yolun başından beri kendimi aradığım, çoğu zaman bulduğumu ve bildiğimi sandığım her an; kocaman yanıldım! Öğrendim ki bilmekle anlamak aynı şey değilmiş.

Yorgun musun, huzursuz mu? Bunu biraz ayırt etmek gerek sanırım. İnsan bazen uykusuzken huzurlu, yorgunluktan bitmişken bile mutlu olabiliyor.

Yine böyle sabahların birinde kaldırıp kafamı gökyüzüne baktım dakikalarca. Göğün yağmur dökmesi ve güneşi saklaması beni

hep huzursuz etmişti bugüne kadar. Şimdi ise özlediğimi fark ettim; oysa ben yaz insanıyım. Yaz mevsimi biterken hayıflanana, güneşin gizlendiği günlerde tuhaf bir boşluk hissiyle birlikte, nedensiz bir asabiyet kuşanıp adeta o günü çöpe atanlardanım. Ne ara bu boz bulanık havaların yağmurundan, soğuşundan memnun olmaya başladım?!

Anladım ki; insan mevsim mevsim, sene sene, ay ay, gün aşırı; hatta bazen saat başı değişiyor. Değişime kafa tutmak, kızmak, gönül koymak anlamsız geliyor böyle düşününce. Bazen kendine bile yabancılaşan insandan, fazla beklentiye giriyoruz sanki.

Belki de beklentiyi en aza indirmenin, hatta sıfırlamanın yollarını aramalı ve mutlak bulmalı! Hoyratça harcamamalı içinde ki iyi duyguları. Bazen bazı şeyleri ardında bırakmayı bilmeli; ne üzerine basmalı ne de onları yoluna çer çöp edip de gönlünü bulandırmalı... İnsan, özüne sirayet edecek olan her şeyi sinesine özenle koymalı.

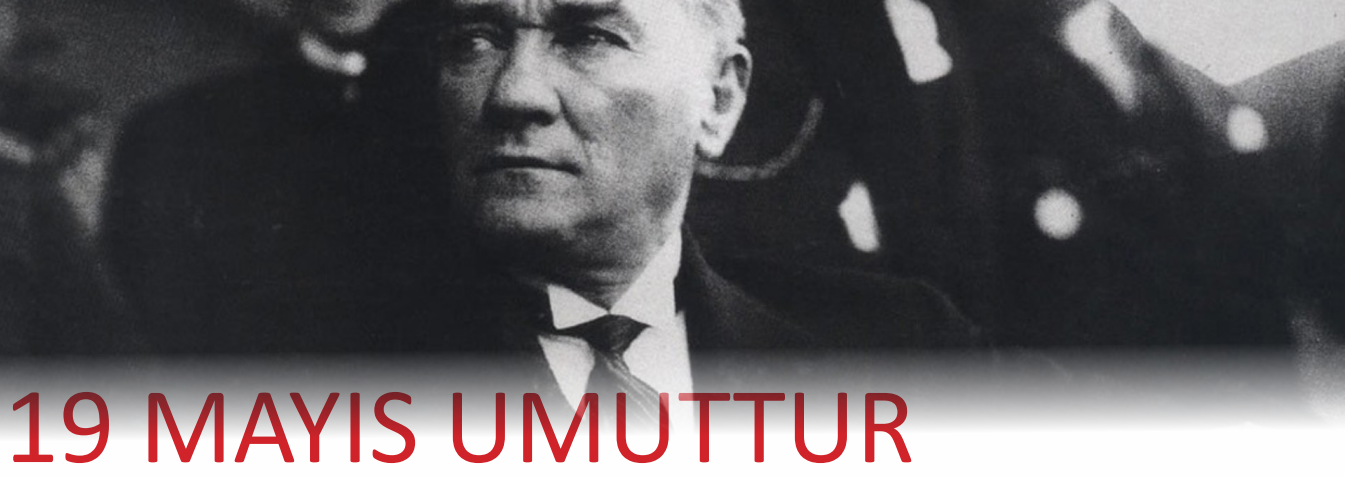
Telaş, kaygı, yetememek... Hepsi tek bir doğru üzerinde ısrarla tutturılmaktan kaynaklanıyormuş meğer. Halbuki insan hem gelenekçi hem yenilikçi hem seyyah hem evcimen hem üşengeç hem çalışkan... Bir sürü özelliğe sahip olabiliyor. İkilem zannedilen özellikler arasında, bunca duygu, fikir, eylem, söylem kargaşasında; tek bir unsur bu belirsizliği ortadan kaldırıp güven tohumlarını ekebilir gönül toprağına; o da denge!

Dengeli olmak çok bilinen ve zor bulunan bir özellik bana göre. İnsan belki de farkında olarak ya da olmayarak bunun için didiniyor; dengeyi bulduğunda ise huzura eriyor. Adını her ne koyarsa koysun, süreçte ne yaşarsa yaşasın bulduğu şeyin özü teslimiyete dayanıyor.

O halde telaş edilecek bir şey varsa bu alemde; sevgiyi, ilgiyi, bilgiyi paylaşma telaşımız olsa! Yaşanacak bir kaygı varsa hayatta; 'sevdiklerimize sevgimizi yeterince gösteriyor muyuz?' kaygısı duysak biraz da! Gönül kumbaramız merhamet, nezaket, saygı, hoşgörü ile dolup taşsa...

Kalbimizde kalan bütün nahif duyguların hak ettiği yerlere, zamanında ulaşması dileğiyle...

19 MAYIS UMUTTUR

15 Mayıs 1919 İzmir, Yunan askerleri İngiliz donanmasının koruması altında İzmir kordonuna çıkar. Batı Anadolu'yu işgale ve kıyıma başlarlar.

Aynı günün akşamı, İstanbul.

Mustafa Kemal Paşa evine geldi. Kapıyı açan Makbule'ye sıkıntılı bir yüz ifadesiyle baktı. Şefkatle yanğını okşadı.

'Annemin karyolasının önüne yer sofrası hazırla Makbuş, bu gece sizinle biraz dertleşmek istiyorum,' dedi.

Zübeyde hanımın odasında yer sofrası hazırladılar. Yemekte patates pürelü rosto ve yumurtalı ıspanak yapmışlardı.

Biraz sonra Mustafa Kemal odaya girdi. Üniformalıydı, üstünü başını değiştirmemişti. Annesi Zübeyde hanımın elini öptü, bağdaş kurarak sofraya oturdu.

Pat diye, 'gidiyorum' dedi.

Odaya adeta bomba düşmüştü.

'Buraların da Selanik gibi olma ihtimali var, giderken gözüm arkada kalmasın, memleket için uğraşırken sizden yana bir üzüntüye duçar olmak istemem,' dedi.

Zübeyde hanım yığıldı, bayıldı. Doktor çağrıldı, yavaş yavaş kendine geldi.

Sabaha kadar uyumadı, Kuran okudu.

16 Mayıs 1919 günün ilk ışıklarıyla, vedalaşmak üzere kapıya geldiler.

Mustafa Kemal Paşa'nın elinde Kuran-ı Kerim vardı. Trablusgarp Savaşı'nda Derne komutanıyken, Libya'lı mücahit şeyh Ahmet Sunusi tarafından kendisine hediye edilmişti. Sekiz yıldır nereye gitse, oraya götürüyordu.

Sofyada, Çanakkale'de, Şam'da, Halep'te Filistin'de hep yanında bulunduruyordu. Annesine teslim etti. Veda etti.

Galata rıhtımından motora bindi.

Kız Kulesi açığında demirli olan Bandırma gemisine geldi.

İstanbul'a son kez baktı.

Kamarasına girdi, umut yolculuğu başladı.

19 Mayıs 1919, Mustafa Kemal Paşa Samsun'a çıktı. Samsun'da altı gün kaldı. Şehir güvenli değildi, kargahını Havza'ya taşıma kararı aldı.

Arkadaşlarıyla birlikte, ahı gitmiş vahı kalmış hurda bir otomobille yola çıktı.

Asfalt yoktu, tarladan bozma toprak yol, sağanak yağmurdan iyice balçık haline gelmişti. Çamura bata çıka ilerliyorlardı.

Harap otomobil yarım saat bile devam edemedi. Tık diye arıza yaptı, kaldı.

İnip beklemekten başka çare yoktu. Otomobilin tamiri boyunca bir ağacın altına çekilip, sabırla bekleyeceklerdi.

Oturup beklemek karakterine aykırıydı. Arkadaşlarına baktı, "yürüyebilir misiniz" dedi.

Yürümeye başladı, bir saat kadar uzakta 'Karageçmiş Köyü' vardı. Orada konaklayacaklardı. Geceyi atlatacak, sonra tekrar Havza'ya doğru yola çıkacaklardı.

Kafalarında geleceğe dair milyon tane endişeyle sessiz sedasız giderlerken, Mustafa Kemal Paşa mırıldanmaya başladı:

"Dağ başını duman almış

Gümüş dere durmaz akar

Güneş ufuktan şimdi doğar

Yürüyelim arkadaşlar!

Siz de söyleyin, yorgunluğunuzu alır, güç verir." diye seslendi.

19 Mayıs gençliğe, ülkeye gönüllere umuttur. Yılmazlıktır, azimdir vazgeçmemektir. 'Ne Mutlu Türküm Diyene' diyebilmektir.

BAMBAŞKA BİR 19 MAYIS

Çok sıkıntımız var değil mi? Ne yapacağımızı bilmiyoruz. Elimizde olanlar bize yetmiyor; hatta bazen az bile geliyor. Eskisi gibi olamıyoruz. Küçük şeylerden mutlu olamıyoruz. Hep bir şeylerin eksik olduğunu hissediyoruz. Çok şanssız olduğumuzu hissediyoruz sık sık, çok şanssız. Her şeyin bizim başımıza geldiğini düşünüyoruz. Hayatın bize karşı çok acımasız olduğuna inanıyoruz.

Bugün On Dokuz Mayıs'tı. Van, Bahçesaray'da iki köy okuluna kütüphane kurmaya ve çocuklara bayram armağanlarını vermeye gittik: İmamlı İlkokulu ve Özbeyli İlkokulu. Bahçesaray Van'dan bir buçuk saat uzaklıkta, İmamlı köyü de bir saat. İki köy arası araçla yarım saat. Resmi kayıtlarda mezra ama ben köy diyorum. Köyler dağların arasında; her birinde yirmi, yirmi beş ev var. Sorduk öğretmenlere “nasıl yaşıyor burada” diye. “Hocam,” dediler, “sadece iki üç ay yollar açıkken Bahçesaray'a gelebiliyor insanlar. Onun dışında hep kar yağışı olduğundan gelemiyorlar ve erzaklarının hepsini yazdan hazırlıyorlar; dokuz on ay o erzakla geçiniyorlar. Çocukların çoğu henüz Bahçesaray'ı bile görmediler. Geçenlerde biz bir etkinlik yaptık öyle götürdük çocukları Bahçesaray'a.”

Bahçesaray'ın nüfusu yaklaşık on beş bin. Oradaki çocuklar henüz Van'ı dahi görmemişler. Çocuklara sorduk “İstanbul'u biliyor musunuz?” Hiç cevap yok. Hiçbirinin İstanbul ile ilgili bir bilgisi yok. İmamlı İlkokulu'nun otuz sekiz, Özbeyli İlkokulu'nun 41 öğrencisi var. Çocukların ortaokul için Bahçesaray'daki yatılı ortaokula gitmeleri gerekiyor. Özbeyli köyünde ortaokula

giden sadece bir kız öğrenci var. Diğer çocukları aileleri göndermiyorlarmış ortaokula.

Hiç yanımızdan ayıramadığımız çocuklarımız ve kardeşlerimiz var bizim; tırnağına taş değse yüreğimizin parçalandığı çocuklar. Gece üstü açıldığında üstünü örtmek için uyuyamadığımız çocuklarımız, kardeşlerimiz var bizim. Bir an yanımızdan ayıramadığımız çocuklarımız. Hafif ateşi çıktığında hastane hastane dolaştırdığımız çocuklarımız, kardeşlerimiz var. Bu köylerdeki çocukların ise okuyabilmek için, ortaokula gitmek için on yaşında ailelerinden ayrılıp yatılı okula gitmeleri lazım. On dört yaşında yatılı okula gittiğim için bunu en iyi anlayan insanlardan biriyimdir. Hastane yok köylerde. Kış vakti çocuklar hastalansa hastaneye gidemiyorlar çünkü yollar kapalı. Yollar açık olsa bile en kısa sürede hastaneye gitmeleri için iki buçuk saat yol gitmeleri gerekiyor; tabi araç bulabilirlerse.

Çok şanssız değil mi? Hayat bizim için çok zor değil mi? Bugün çocukların bir kısmı geldi okula, bir kısmı ise gelmedi. Diğer çocukların nerede olduklarını ve niçin gelmediklerini sorduğumuzda onların dağa uçkun toplama ya gittiklerini öğrendik. Uçkuna “Van muzunu” diyorlar burada. Dokuz, on yaşındaki bu çocuklar tırnağına taş değmesine dayanamadığımız çocuklarımız, kardeşlerimiz gibiler.

İmamlı köyüne gittiğimizde çocuklar köyün girişinde karşıladılar bizi. Kapı açılıp balonları görünce çok mutlu oldular; en azından gözlerinden anlayabiliyorduk biz bunları. Sınıfa çağırdık tüm çocukları ve hepsi için ayarladığımız hediyeleri hep birlikte dağıtmaya baş-

ladık. Ayakkabılarını giydireyorduk, hepsinin ayaklarında lastik ayakkabılar. Ayakkabılarını çıkarttıklarında ayakları lastik ayakkabı içinde terlemiş, çorapları yırtılmış. Kimisinin ayakkabısı yırtılmış, çorapları çamur içinde kalmış. Ama diyemiyorlar ki kimseye bir şey. Hiç şikâyet etmiyorlar hallerinden. Giydiler ayakkabılarını, hepsinin yüzünde kocaman gülümseme. Sıkı sıkı sarıldılar bize; eşofman takımlarının, kırtasiye malzemelerinin, boyama kitaplarının olduğu poşetlerini alıp oturdular yerlerine. Bir ayakkabı artmıştı; bunda bir terslik vardı. Biz tam sınıf mevcuduna göre hazırlamıştık paketleri; yani hiçbir ayakkabının artmaması gerekiyordu. Çocuklara “aranızda ayakkabısını almayan var mı” diye sorduk. Hiç cevap yok herkes “aldık” diyor. O sırada Dindar geldi çekinerek. Uğur Böceği Derya’nın kulağına dedi ki “Benim ayakkabım yok; vermediniz bana ayakkabı.” Ona da verdik ayakkabısını. Dindar’ın hoşgörüsü lazım bize. Hepimize onun saygısı, onun mahcupluğu lazım. Keşke hepimizin hayatı onun mahcubiyeti kadar samimi olabilse; hiçbir sıkıntımız kalmaz o zaman, hiç problem yaşamayız ülkemizde.

Çocuklara hediyelerini verdikten sonra Der-
ya ile birlikte bir de Kendi Hayatınızın Lideri

Olun semineri verdik. Yurt sevgisini anlatırken sorduk “seviyor musunuz köyünüzü, yaşamınızı” diye. “Eveet” dediler hep bir ağızdan. Ne bir şikâyet vardı, ne de bir isyan. Hepimizin unuttuğu bir şeyi o kadar güzel yapıyorlardı ki: küçük şeylerden mutlu olmak, en önemlisi de gülümsemek. Seminer bitince okuldan ayrılma vakti geldi. Önce çocuklar çıktı okuldan, ardından biz. O sırada hepimizin gözünü yaşartan bir olayla karşılaştık. Çocuklardan biri okuldan çıktığı an ayakkabılarını çıkardı ayağından ve çoraplarıyla yürümeye başladı, ayakkabısı tozlanmasın diyeymiş. Hayatımızdaki her şeye göstermemiz gereken özeni tek bir hareketiyle öğretmişti bize.

Sonra Özbeyli köyüne doğru hareket ettik. Yolda bir saat boyunca oradaki çocuklar için de balonlarımızı şişirdik ve hazırladık. Özbeyli İlkokulu’nda sınıfa çocukların gelmesini bekle-
dik. Gelen çocuklara bir bir dağıttık balonlarını, muhabbet ettik onlarla. Uğur Böceği Derya ile birlikte Kendi Hayatınızın Lideri Olun seminerini verdik; ama nasıl pür dikkat dinliyorlar bizi anlatamam. Başka hiçbir şeyle ilgilenmeden sadece gözlerimizin içine bakıyorlar. Hepsi de pırıl pırıl, tertemiz çocuklar. Çağırdık çocukları tek tek dağıttık ayakkabılarını, eşofman takım-

larını, kırtasiye malzemelerini, boyama kitaplarını. Hepsine tek tek sorduk “beğendiniz mi ayakkabılarınızı” diye. “Çok beğendik” dediler. “Sevdiniz mi hediyelerinizi” diye sorduk; “çok sevdim” dediler. Bir alışveriş merkezine gidip beğenmekte çok zorlandığımız, çoğu zaman da beğenmeyip çıktığımız ayakkabılar geldi aklıma. Bir de evimizde üç dört çift ayakkabımız ve dolap dolusu elbisemiz olmasına rağmen “giyeceğim hiçbir şey yok” dediğimizi düşündüm.

Bir kız geldi karşıma; dokuz yaşında henüz. Ayakkabısının birini çıkarttı yeni ayakkabılarını giymek için. Ayakları ve çorabı lastik ayakkabısı yırtık olduğundan çamur içinde kalmış ve sıırıslı. Çorabının birinin üç parmağı yırtık; parmakları dışarda. Ayakkabısının bir tekini giydirdim. Diğer ayakkabısını da giydirmeden önce o ayakkabısını çıkarırken ben de içimden dua ediyorum “Allah’ım ne olur bu çorabı da yırtık olmasın” diye. Çıkardı ayakkabısını; çorabının tüm parmakları yırtık. Gözlerim doldu ama ağlayamadım. Ağlayamam ki. Nasıl ağlayayım? Sadece gözlerine baktım diğer ayakkabısını da giydirdikten sonra. Gözleri sevinçten, mutluluktan parlıyor. Kocaman sarıldı bana. İşte ben o sarılmanın sıcaklığını ömrüm boyunca

ca başka hiçbir yerde hissetmedim. Paketlerin dağıtımını bittikten sonra Nazdar geldi yanımıza. Hepimize teşekkür edip tek tek sarıldı.

Çok farklıydı bugün çok. Hayatımızı sorguladığımız, elimizdekilerin değerini anladığımız ve çok şanslı olduğumuzu anladığımız bir gündü. Bizler sizlere yurtseverlik, hoşgörü, girişimcilik, iş kalitesi ve dürüstlükten söz ederken sizden samimiyet ve mahcubiyeti öğrendik. Samimiyeti, sevgiyi, konuşmadan çok şey anlatılabileceğini, gözlerin çok şey anlattığını öğrendiğimiz bir gündü. Bugün bir şey daha öğretti bize: Bu dünyada hala çok iyi insanlar var ve bu dünya onların sayesinde dönüyor. Bu insanlar kimler mi? Bugün burada olmamıza destek sağlayan, o çocukların yüzündeki gülümsemeyi oluşturan başta Özgür Abla ve Mehmet Abi, Damla, Gamze, Mine, Derya, Akif ve destek yollayan herkes... Emeği geçen herkes sağ olun, var olun. Özellikle de yaşları çok küçük olmasına rağmen bize çok büyük dersler veren bize yardım eden kardeşlerimiz çok çok sağ olun, var olun her şey için. Bu hafta sürekli buradaki fotoğrafları paylaşacağım. Herkese ulaşabilsin, en azından birimize dokunabilsin diye. Aslında ne kadar şanslı olduğumuzu hiç unutmamalım diye...

PES ETMEK VEYA ETMEMEK, İŞTE BÜTÜN MESELE BU!

Pes etmek üzerine kurulu bir düzen içinde yaşıyoruz. Pes etmeyen, mücadele ruhu olan kazanır. Bunu sınav başarısı olarak düşünmeyin. Hayatın her alanında böyledir. Mesela “Ben şanslı olsaydım erkek doğardım. Kader bize de gelecek mi bir gün?” şeklindeki umutsuz yaklaşımlar en güzel örnektir pes etme hikayelerine. Halbuki başarı pes etmeyen insanlardan gelir. Bize televizyonlarda gösterilen hikayelerin sadece son resmi; ‘dükkân açtı, şimdi restoranlar zinciri var’ gibi haberler, hayatı toz pembe gösteriyor gençlere. ‘Ben de açsam, ben de başarıyorum’ hissi yaratıyor izleyenlerde! Sonra ilk başarısızlıkta “Batsın bu dünya “ mottosu başlıyor.

Aslında gençlerin suçu yok. Biz hazırcılığa bebeklikten hazırlıyoruz çocukları. Her şeyi önlerine seriyoruz. Anaokulunda sırtında çanta taşıyan çocuğun çantasını alıyoruz ilk iş olarak sırtından. Sonra çocuk ne zaman sırtımda bir yük olsa annem babam alacak diye düşünüyor. Hayata 1-0 yenik başlıyor. Çanta taşıyan anne babaya hayretle ve kınama ile bakılıyor.

İlk düştüğünde çocuk sağa sola bakar, ‘acaba

biri gelip beni kaldıracak mı’ diye. Eğer birileri koşarsa çocuk, “Tamam.” der, “oldu bu iş. Ne zaman düşsem ağlamam gerek, o zaman beni koşup kaldıracaklar.” İlk düştüğünde çocuk kimsenin gelmediğini görürse, kendi kalkar ve yürümeye devam eder. İlk çocuk, ne zaman ii hayatında tökezlese sağa sola bakacak, “Kim bana yardım edecek?” diye beklenti içinde olacak. İkinci çocuk ise kalkıp yoluna devam edecek.

Bir düzen vardır ve pes etmekle etmemek üzerine kuruludur. Pes edince neler olacağını bilemem; ama pes etmeyince neler olabileceğini öngörebilirim. Pes etmeyince, bol bol deneyim kazanırsınız, her zaman değil; ama çoğunlukla başarıya ulaşırsınız. Yeni fırsatlar elde edersiniz, yeni insanlar tanırırsınız., yeni kapılar açılır. Pes etmedikçe güçlenirsiniz. Kendinizi tanırırsınız. Yeni yönlerinizi keşfedersiniz. Pes ederseniz çemberin içinde dönüp duran hamster gibi hep aynı hayatları yaşar, hep aynı hikayeleri dinlersiniz. Hayatıyla, kişiliğiyle bize rol model olan insanlara bakın. İki özellik göreceksiniz; çalışmak ve mücadele etmek. Şans bulamazsınız o özellikler arasında, şans eseri bir yerlere gelmiş

insanlar da size örnek olamaz.

Öğretmen arkadaşlarımın katıldığı bir toplantıda, herkes hikayesinin sonunu hüznle bitiriyor. Ben tiyatro yaptım; ama kimse izlemedi. Ben birinci oldum; ama kimse tebrik etmedi. Öğrencilerim için uğraştım; ama aramadılar. Neden bu beklenti? Bizim bu beklentilere ihtiyacımız yok ki! Bunu anlatan öğretmenlerin sadece kendi hikayeleri hüznü sonla bitiyor. Ne yazık ki hayata bu yönden bakarsak herkesin hikayesinde bir hayal kırıklığı vardır. Biz diğer taraftan bakalım: Ne güzel tiyatro yapmışsınız, ne güzel birinci olmuşsun, ne güzel öğrencilerine değer katmışsın... Beni öldürmeyen güçlendirir. Her hayal kırıklığında daha güçlü kalmak lazım yerden.

Düşünsenize Fatih Sultan Mehmet “ Babam, dedem alamadı, ben mi alacağım İstanbul’u?” deyip pes etseydi; Mimar Sinan ilk eserini beğenmeyip, pes etseydi ya da “Ben çirak olarak mı başlayacağım işe, direk beni usta yapın ” deseydi; Mustafa Kemal Atatürk, beni Libya’ya gönderdiler diye pes edip, küsüp istifa etseydi. Nazım Hikmet, “kimse benim sanatımdan anlamıyor, boşu boşuna uğraşıyorum” deyip

pes etseydi; Aziz Sancar, “kimse benim kadar çalışmıyor” deyip pes etseydi; Türkan Saylan, ”zaten devlet memuruyum, çalışsam da aynı maaşı alıyorum çalışsam da” deyip vazgeçseydi cüzzamlı hastalardan; Doğan Cüceloğlu, “bizi anamız babamız yanlış büyütmüş bizden olmaz” deseydi... Çok tanıdık gelmeli bu bahaneler. Hepimiz duyuyoruz günde en az on sefer. Pes eden insanların kendilerini avutmak için bulduğu bahaneleri. Peki ya bu anlattıklarım gerçek olsaydı. O zaman nerede kalırdı bizim ülkemizin güzellikleri, nasıl gelecek nesillerde iz bırakırdı bunca güzel sanat eseri, nasıl vazgeçer Mimar Sinan şaheserlerinden, nasıl vazgeçer Nazım şiirlerinden? O zaman biz de vazgeçmeyeceğiz üretmekten. Biz de vazgeçmeyeceğiz çalışmaktan, değer katmaktan, emek vermektten. Yaptığımız her işin bir anlamı vardır. Hayata kattığımız her değer, bir gün döner gelir bizi aydınlatır. Bazen bir teşekkür olarak, bazen bir gülümseme.

Hayatta hiçbir iş yoktur ki, çok kolay olsun. Pes etmemektir, mücadele etmektir çözümlerin yolu. Haydi harekete geç!

MISTIK

Eski komşum, arkadaşım çayını balkonda yudumlarırken, papağanı Paşa da hem hava alıyor hem çekirdek çitliyormuş. Sokakta cıvıldaayan çocuk seslerine kafasını döndürünce, gözlerini ayırarak tekrar tekrar bakmış. Mistik'in ayaklarında bir yanlışlık var. Bir ayağında terlik diğer ayağında ayakkabı, koca koca hemde ters giymiş, belli ki babasının. Arkadaş, komşu kızıyla bakakalmışlar. Ertesi gün Mistik'a komşu kızı otuz iki numara terlik almış. Terlikleri alan altı yaşındaki çocuk göğsüne doğru kucakladığı gibi koşmuş ve yüzüstü düşmüş sevinçten. Bunu gören arkadaşım içini çekerek korkmuş bir anda. Tozlar içinde o heyecanla kalktığı gibi fırlamış evine doğru. Belki de ilk defa yeni, kendine ait giyeceği oldu. İmkanlı olan birçok çocuk da beğenip de giymez olanı. Kimsede olmayacak, marka olacak, pahalı olacak... Ancak o zaman beğenirler ya yinede ağız burun kıvrırır mutlu olamazlar.

Mistik terliklerini giyer ve gezmeye çıkar ,arkadaşımı görünce ona yaklaşır hal hatır sorar: “ Aaa Mistik pantolonun yırtılmış dizinden” der arkadaşım,” aa evet yırtılmış, hoşçakal “ deyiverir sanki yeni görüyor gibi ve oradan ayrılır. Beş dakika sonra Mistik geri gelir, pantolonun iki paçasını

keserek şort yapmış ,herhalde utanmış, nasılda akıl etmiş ama. Bacakları da açığa çıkınca serin havada üşümüş.

Mistik: “Sebahat abla” diye seslenir.. “Mistik şort mu yaptın pantolonunu?” “Evet, yırtılmış bende kesiverdim ikisini de, olmuş mu?” der sevinçle eşitlenen paçalarına bakarak. Durumlarını öğrenen arkadaşım o anda bir karar verir. Hemen alışverişe gider ve çorabını tişörtünü, eşofmanını ,ayakkabısını, ne gerekiyorsa çiftler çiftler alır.

Mistik komşu kızından kendisine ayakkabı alınacağını duymuş. Arkadaşımı balkonda görüverince: “ Sebahat ablaaaa” diye el sallamış gülererek, “sen bana ayakkabımı alıvereceksin”der. Bu sesleniş; ‘ben burdayım, beni hatırla’ manâsına gelmekte sanırım. Mistik'i eve çağırır, ayakta çorap yok yine. “Mistik bunlar senin, hadi giyin denk gelecek mi “der. Mistik: “Nerede, hani, hangisi benim” diye poşetleri başlar karıştırmaya. Daha ayakkabı giymeyi bilmez, ters giyer ve koridorda koşarak gider gelir sürekli. “ Mistik gel, ayakkabını düzeltelim ters giymişsin hem de çorap giy önce” der; fakat çocuk beklemediği bir soru sorar: “O ne ki, nasıl giyilecek ki?” deyiverir. Arkadaşım: “Bak burası topuk, aşağı gelecek, burası ağız buradan giyeceksin” diye gösterdikten sonra ayakkabısında nasıl giyileceğini öğretir. “Kıyafetleri

de giy hadi” der, bakar ki bu sefer de kapının aralığında görünen çocukta iç çamaşırları yok; “hay Allah nerede nasıl yaşamış bu çocuk bu halde şimdiye kadar” diye içinden söylenir.

Köyden yeni gelmiş, işçi olarak çalışan anne baba belli ki çocuklarına almasını bilmiyor, alamamıştı yoksa ihmal mi etmişler, belkide; bunun adı yok işte. Çok sevinen Mıstık ortada döner durur. Öyle arlı bir çocukmuş ki ısrarlara rağmen masaya oturup yemeklerden bile yememiş. Onun ruhu doymuş bence, hiç aç değil artık. Şimdi amcan gelir o na teşekkür et der arkadaşım, çalan kapıyı koşturarak, parlayan ve gülen yüzüyle sanki olmayan o evin çocuğu olarak açar ve “Hüseyin baba” geldi deyiverir.

İç çamaşırları da alınan Mıstık, bir gün sokakta yine; ama ayağında ayakkabı yok. Arkadaşım” Allah Allah bu çocuk yine terlik giymiş, Mıstık! nerde ayakkabıların”der. Mıstık: “evde eskimesin diye giymedim” diye bağırır. “Çabuk giy eskisin, ben sana yenilerini alırım” dese de o halde geziyormuş halâ; “bak küçülürse giyemezsin”dediğinde, “küçülürse çocuklara veririm “ diye açık sözle hazır cevaplar vermiş. Anlaşılan zehir gibi bir çocuk.

Bir gün arkadaşım da balkon keyfi yaparken bende tanıştım. Bana ise direk; “senin çocukların var mı, nerede?” diye sordu. “Var; ama onlar büyük” dedim. Kendine yeni arkadaş arıyor sanırım. Belli ki arkadaşımı çok benimsemiş, bana karşıda hiç yabancılık çekmeden konuştu.

Mıstık’ın üzerinde güzel kıyafetleri var, ayağında yine terlik, eğilince sırtı göründü, iç çamaşırları da yok. Ya alışmadı ya da eskimesin diye giymemiş. Belkide eskilerini dost bellemiş. Mıstık ı görünce ayakkabı giymediğine üzülmedim, çok şükür ayakkabı giyebilecek ayakları var.

Her çocuk, genç, yetişkin; kendi gerçekleri için yaşarlar ve ihtiyaçlarına cevap ararlar. Hayatta çalışma bitmez. Çocuklar hemen büyümek ister, gençler hep genç kalacaklarını düşünürler, yetişkinler ise daha olgun ve hayata hakimdirler.

ATATÜRK ne güzel ifade etmiş: “Türkiye Cumhuriyetinin, özellikle bugünkü gençliğine ve yetişmekte olan çocuklarına hitap ediyorum: Batı senden, Türk’ten çok geriydi. Manâda, fikirde, tarihte, bu böyleydi. Eğer bugün batı, teknikte bir üstünlük gösteriyorsa, ey Türk çocuğu; o kabahat da senin değil, senden öncekilerin affedilmez ihmalinin bir sonucudur. Şunu da söyleyeyim ki, çok zekisin!.. Bu belli; fakat zekânı unut, daima çalışkan ol!”

BİR ON DOKUZ MAYIS HİKAYESİ

Bundan tam kırk yıl önce Kuleli Askeri Lisesi'nde 19 Mayıs sabahı. Sabahın altısı. Kalk borusu bile çalmamış ama tatlı bir telaş var koğuştta. Uyanmak için başka günler koğuşt terkin son dakikalarını bekleyenler; hatta kahvaltıyı önemsemeyip uykuyu tercih edenler bile ayakta. Sinekkaydı tıraşlar olunmakta, yüzler gülmekte. Hafta sonları izne çıkılacak günlerde bile rastlanmayan bir canlılık var. Normal zamanlarda sabahın o saatinde ağzını bıçak açmayanlar, kendilerinden önce kalkıp yemekhane yolunu tutanların istemeden de olsa çıkardığı gürültüye en iyi dileklerini (!) sunanlar bile o sabah şen şakraklar. Neden bu telaş, ne oluyor? Çünkü önce 19 Mayıs Kutlamaları için Beşiktaş Dolmabahçe'deki İnönü stadına (şimdiki adıyla Vodafone) sonra da Atamızı ziyarete gidiyoruz. Vücudumuzu sıkı sıkı saran beyaz "enderlok"lar biraz çekine çekine giyiliyor. Esprinin bini bir para! (O gün gösteride sergilenecek tabloların koreografisini yapan, uzun zaman bizlerle çalışan, sanırım Güzel Sanatlar Akademisi'nden gelen, Kuleli standartlarına göre biraz çıtkırıldım tavırlı ama sözlerine tam riayet edilen ve adının Ender olduğunu hatırladığım uzmana gönderme yaparak kendi aramızda "interlok" yerine "enderlog" diyorduk giydiğimiz 'tight' kıyafetlere.)

İki üç aydan beri derslerin bittiği öğle sonla-

rından akşam yemeğine kadar geçen zamanda bazen yarım bazen de tam gün 19 Mayıs provalarındayız. Neyse ki havalar sıcak değil. Barış Sunay Yüzbaşı aşağı okulun arka tarafında provaları yaptığımız futbol sahasını en yüksekte gören tepeye çıkıyor ve sağa sola direktifler veriyor: "Muammer senin grubu biraz daha sağa çek!" ya da "Kuleli'nin K'sı geç kalıyorsunuz." Bazen de tam gün için stada gidiyor ve gelen sivil okullarla beraber provalar yapıyoruz. Mollalarda medeni cesareti yüksek arkadaşlar doğrudan gidip konuşuyorlar sivil liselerden gözlerine kestirdikleri kızlarla; ama biraz utangaç olan bazılarımızın cebinde de kızlara verilmek üzere bir köşesinde evet bir diğer köşesinde hayır yazılı ortasında verilen kızdandan hoşlanıldığını ve arkadaşlık teklifini kabul ederse evet yazılı köşeyi çentikli yerinden kesip vermesini yazan kartvizitlerimiz hazır. Sivil okulların derlenip toparlanması ve organize olmalarını bekleyerek geçiriyoruz provanın büyük bölümünü. Beden eğitimi öğretmenlerinin bağırıp çağırmalarına ve yaptıkları işi ciddiye almalarını sağlamaya çalışmalarına sinek vızıltısı kadar değer vermiyip kendi aralarında eğlenmeye devam eden sivil okul öğrencilerinin kayıtsızlığına hayret ediyoruz. Öğlen olup da yemek molası verildiğinde stadın tribünlerinde oturup kadınbudu köfte, konserve pilaki, ekme, domates, sala-

talık, tulumba tatlısı ve vişne suyundan oluşan kumanyamızı yeme vakti gelince de hayret ve gıpta etme sırası onlara geliyor. Hele “Kukuku le le le kule kule kuleli” çekip tüm stad inleyince şaşkınlıkları artıyor: “Ne diyor bunlar?” diye birbirlerine sorup duruyorlar.

Ama artık her şey hazır. O büyük gün bugün. Kahvaltı sonrası hiçbir ikaza gerek kalmadan iç bahçede toplanıyoruz. ‘Uyuyan kalmasın Çengelköy’de, Atamız çoktan çıktı Samsun’a!’ diye sesimizin en yüksek perdesiyle yürekten söylüyoruz Kuleli marşımızı. Pencereden sarkan her yaştan insan alkışlayarak yolcu ediyor uğurluyorlar bizleri. İskelede bizi bekleyen vapurumuza uygun adımda giderken son ikazlar geliyor komutanlarımızdan “Yere bakma, bu topraklar senin!” Saat 8’de vapurdayız. Su altı timleri vapurun altında çoktan aramalarını yapmışlar. Heyecan artıyor stada yaklaştıkça. Bu yıl her yıldan farklı olacak gösterimiz; çünkü bir söyleşi sırasında: “Ben 19 Mayıs’ta doğdum” diyen Atatürk’ün yüzüncü doğum gününü de kutlayacağız sergilediğimiz tablolarla Dolmabahçe stadında.

Tüm okulların yer aldığı tören geçişi bitti. Gösterilerini sunacak son grup biz olduğumuzdan stadın dışında bekliyoruz; tüm izleyiciler de bizi; çünkü her 19 Mayıs’ta en son askeri liseler çıkar; stadı dolduran izleyiciler de gösteri yapan okulların öğrencileri de izlemek için son ana kadar bekler Kuleli’yi. Kuleli bitti demeden bitmez bu tören! Mutlaka farklı bir numarası vardır akılda kalan. Heyecan dorukta. Stada giriyoruz renk renk dumanlar arasından “Ey şerefli, şanlı yuva Kuleli. Hedefindir bütün cihan, ileri!” anonsuyla. Bandomuzun Kuleli Marşı eşliğinde en ufak hataya meydan vermeden yürüyoruz göğüsler önde, omuzlar dik, kalplerimiz pır pır. Alkışlar ve tezahürat birbiri ardına geliyor. Sadece önümüzdeki arkadaşımızın ensesine baktığımızdan göremiyoruz boru-trampet ve bando şeflerimizin havaya fırlattıkları asalarını nasıl zarafetle tuttuklarını. Biz lise ikiler, beyazlı grubuz. Lise üç abilerimiz tüfekli ve üniformalı. Bir alt devremiz kırmızılı ve en küçük devremiz de mavili. En az 2000 Kulelili sahanın ortasında yerimizi alıyoruz ilk tablomuz “İzindeyiz” için.

Erhan Albay başlıyor şiirlerine:

“Davullar zurnalar dövende / Biz seni hatırlarız.
Binip trene gezende / Biz seni hatırlarız.
Önce adını öğrenir çocuklarımız / Eli kalem
tutup yazanda.
Binler yaşa, yurdumuza hizmeti büyük! / Kemal
Paşa! Ölümsüz insan! Şanlı Atatürk!”

Şeref tribününün karşısındaki tribünde de ellerindeki panolarla sahadaki tabloların anlamını güçlendiren yazılar yazan pano grubu birer birer indirip kaldırıyorlar rengarenk panolarını. Ve sıra o zamana kadar yapılan en büyük Atatürk portresine geliyor. Hatırladığım kadarıyla bin civarında öğrenciden oluşan ve bu tür törenlerde ilk kez sergilenen, sağ ve solunda Atatürk’ün doğum ve ölüm yıllarının yazdığı kırmızı beyaz Atatürk portresi olan gurur tablomuz: “Vatan Sana Minnettardır”. Ben Atatürk’ün kulak kısmındaki kırmızılı grubun arasındaki 10-15 beyazlının arasında en alt uçtaki beyazlıyım. İşaret geliyor ve çöküp kapanıyoruz. Statta alkış kıyamet. Hemen ardından diğer tablolar geliyor: Atatürk’ün ölmeyip yaşadığını anlatan şiirler eşliğinde “100. Yıl Kutlu Olsun” ve ilkelelerini sahaya işlediğimiz “Atatürkçülük” tabloları. Erhan Albay adeta gürlüyor: “Marifet asırlarca ölmek.” (‘marifetin ‘ası kısa okunacak ama)

Sıra Samsun’a çıkışın ve Kurtuluş Savaşının simgesel olarak anlatıldığı tablolarda: “Büyük Taarruz”:

“Uyanın Samsunlular/ Uyumak ölüme eş
Gökyüzünde kara kara bulutlar/ Başımıza nerden geldiniz!
Bizler konukseveriz ama / Düşmanları sevmeyiz.”

Tek bir hataya bile tahammül yok. Sıralar milim kaysa hemen birilerimizden ikazlar geliyor sadece bizim duyulabileceğimiz en kısık sesle: “Beyler daha dikkat!” Sıra Türk milletinin yek vücut olarak kutlu sona ulaştığı diğer tablolarda: “Atam Kuleli İzinde” ve “Eserlerinin bekçisiyiz”: “Davranı da deli gönül davranı! / Kemal Paşa dinlemiyor fermanı!

Anası, bacısı, kızı kızanı/ Bizim gibi millet görülmemiştir.”

Her tablodan sonra düzenli ve disiplinli bir şekilde hızla diğer tabloya geçiliyor. Seyredenler her tablodan sonra merak içinde şimdi ne olacak diye. Zaferin kazanılıp Cumhuriyetin ilan edildiğinin resmedildiği “Ankara” tablosundan sonra sıra son olarak Türkiye sınırlarının tüfekli grup tarafından çizildiği sağında ve solunda kırmızılı grubun oluşturduğu beşer katlı ikiz kulelerin ve dalgalanan büyük bir Türk bayrağının yer aldığı “Ne Mutlu Türküm Diyene” tablosuna geliyor. Yarım saat süren gösterimiz bittiğinde bizi tezahüratlarla ayakta alkışlayan seyircileri selamlayarak stattan ayrılıp Dolmabahçe’de bizi bekleyen vapurumuza dönerken görevini layıkıyla yapmış insanların huzurunu duyuyoruz. Ama yapılması gereken bir görev daha var bizim için: 19 Mayıs törenleri sonrasında Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ebediyete uğurlandığı Dolmabahçe Sarayını denizden selamlama. O günden kırk üç yıl önce 29 Ekim 1938 tarihinde bitkin bir şekilde yatağından kalkacak gücü olmayan Atamızın yaşamından umut kesilmiştir; her an her şey olabilirdi. O gün 29 Ekim törenlerinden vapurla dönmekte olan Kuleli öğrencileri Dolmabahçe sarayının önünde “Atamızı görmek istiyoruz” diye bağırma; İstiklal Marşı ve 10. Yıl Marşı’nı söylemeye başlarlar. Kuleli öğrencilerinin seslerini duyunca “Çocuklarım... Benim çocuklarım...” diye fısıldar Atatürk. O sırada heyecanla pencereden bakan manevi kızı Sabiha Gökçen’e seslenir:

“Bak Gökçen, gençlerimin sesi... Duydun mu beni istiyorlar...” Bu sırada gençler de iyice coşmuş “Yaşa Atatürk, Varol Atatürk!” diye bağırarak, bazıları vapurdan suya atlayarak, saraya doğru yüzmeye çalışmakta, ‘Atamızı görmek istiyoruz!’ diye haykırmaktalar. Atatürk ‘Çocuklarımı görmek istiyorum. Buraya kadar gelmişler, hiç değilse onlara el sallamalısın, beni pencereye götürün!’ emrini verir. Doktor Neşet Ömer ‘Fakat Paşam...’ diyecek olur, Atatürk doktorun itirazına sertçe yanıt verir: “Nedir fakat?” Doktor susar. Yaveri Salih Bozok hemen pencere önüne bir koltuk koyar. Sonra Atatürk’ü giydirebilirler. Bu giyinme ona büyük ıstırap verir, ama yüzünden boncuk boncuk terler süzülmediği halde, sesini çıkarmaz ve pencereden el sallamaz. Kuleli öğrencileri de Atatürk’ü pencerede görünce iyice coşarlar; denizde kıyamet kopar. Gençlerden birkaçı daha üniformalarıyla vapurdan atlayarak Atalarına doğru yüzmeye başlar diğerleri marşlar söylemeye devam ederler. Bu manzarayla fevkalade duygulanarak ağlayan Atatürk’ün gençlere salladığı eli, gittikçe gücünü kaybederek yana düşer... Gözyaşları içerisinde “Yorulmuş...” der. Kılıç Ali ve Salih Bozok, onu koltuğu ile kucaklayarak, yatağının yanına getirirlerken, dışarıdan gelen tezahürat sesi, gittikçe yükselmektedir. Bu selamlama, Atatürk’ün sadece Kuleliyle ve Türk gençliği ile değil tüm dünyayla son vedalaşmasıdır. Biz de 19 Mayıs törenleri sonrasında yapılan

ritüele uyuyor ve Dolmabahçe önüne gidiyoruz; bir mucize olsa da Atatürk tekrar pencereden baksa Allah'ım diye dua ediyor çoğumuz. Kuleli, Gençlik ve Harbiye marşlarını söyleyip ruhumuzun derinliklerinde o anları tekrar yaşadık-tan sonra kaptanımız dümeni Çengelköy'e çeviriyor. Çengelköy iskele meydanında müthiş bir kalabalık var bizi karşılamaya gelen. Elllerinde bayraklar dillerinde övgülerle her daim nazımızı çeken Çengelköylüler bizi bağırklarına basıyorlar. (Aralarında teğmen olduktan sonra ilk tayini-min çıktığı mezun olduğum okul olan Kuleliye geldiğimde devre arkadaşlarımla beraber kaldığımız iskele meydanına bakan köşkün sahibi babaanne de var mıydı bilmiyorum; bence mutlaka vardır.) Her cumartesi sabahı hafta sonu iznine çıkarken Üsküdar ve Beşiktaş iskelelerine uğrayıp Eminönü'ne kadar giden, '09.05' vapuruna binmek için uygun adımda yürüdüğümüz iskele ve Kuleli arasındaki yolu bu sefer zafer kazanmış bir ordu edasıyla geçiyoruz. Bizi şanlı yuvamızda karşılayan okul komutanımız Doğu Aktulga bizlerle gurur duyduğunu söylüyor ve töreni izleyen mülki ve askeri erkanın tebriklerini iletiyor bizlere. Öğle yemeğini yedikten sonra izne çıktığımızda göğsümüz daha ileride başımız daha dik yürüyoruz sanki.

Epey ses getirmişti Atatürk'ün 100. Doğum yıldönümünü de kutladığımız o yılki törenler. Ertesi günkü gazeteler bizi ilk sayfalarında resimlemekle kalmamış yazarları övgüler düzüyorlardı sütunlarında; "yapımcısı Türk, planlayıcısı Türk, uygulayıcısı ise zaten Türk oğlu Türk!" diye. Yaptığımız bu 19 Mayıs gösterisinin bir benzerini yeni tablolar ekleyerek o yıl, 26 Ağustos gecesi de sergilemiştik Dolmabahçe stadında; hatta o gece eş dost ve akrabalarımızın gelebilmesi için bizlere verilmiş davetiyeleri İstanbul'da hiçbir tanıdığım olmadığından Sultanahmet'te İngilizce pratik yapmak için tanıştığım Hollandalı turist bir çiftte vermiştim. İlginç olacağını ve mutlaka geleceklerini söylemişlerdi. Gösteriler esnasında gözüm tribünlerde o çiftteydi. Tabii ki göremedim.

O yıl aynı zamanda UNESCO tarafından 100. Doğum Yıldönümü nedeniyle tüm dünyada Atatürk Yılı olarak ilan edilmişti. Tüm dünya onu "Ulusal Mücadele ve Çağdaşlaşma Lide-

ri" olarak selamlıyordu. Dünyada ilk ve tektir; hiç karşı ve çekimser oy olmadan 152 ülkenin imzasıyla 1978 yılında UNESCO Genel Kurulunca alınan kararda şunlar yazar: "UNESCO Genel Konferansı; uluslararası anlayış işbirliği ve barış yolunda çalışmış üstün kişilerin gelecek kuşaklar için örnek olacakları inancıyla, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumunun 100. yıldönümünde, 1981 yılında anılmasını kararlaştırmıştır. Atatürk, uluslararası anlayış, işbirliği, barış yolunda çaba göstermiş üstün bir kişi, olağanüstü devrimler gerçekleştirmiş bir inkılapçı, sömürgecilik ve yayılmacılığa karşı savaştan bir önder, insan haklarına saygılı, dünya barışının öncüsü, bütün yaşamı boyunca insanlar arasında renk, dil, din, ırk ayrımı göstermeyen, eşsiz bir devlet adamı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusudur." Bu UNESCO kararının üstüne de bana daha fazla laf söylemek düşmez.

Bugün bile Kuleli sıralarında başlayıp hayat boyu süren kardeşlikler yaşadığımız devre arkadaşlarımızla bir araya gelip o günleri hatırladığımızda hala içimiz içimize sığmıyor; 19 Mayıs törenlerinde gösteri yapan gençleri görünce koşup aralarına katılmamak ve beraber marşlar söylememek için kendimizi zor tutuyoruz. Son yıllarda milli değerler söz konusu olduğunda, özellikle genç nesilde hissetmekte olduğumuz şevk ve motivasyon eksikliğine bir de 'Covid 19' pandemi belası eklendiğinden gerektiği gibi kutlanamamakta bayramlarımız. Acaba bugünün gençleri de kırk yıl önceki 19 Mayıs'ta bizim duygulanıp coştığımız gibi hissederek kutluyorlar mı bayramlarını? Cumhuriyetin kendilerine sunduğu değerlerin farkındalar mı? Herhalde farkındadırlar. Bu vatanın hangi şartlarda kurtarıldığının bilincinde olduklarını umuyorum. Çünkü 19 Mayıslar dünyanın Türk'ün sonunun geldiğini zannettiği zamanlarda bittiğini kabul etmeyenlerin günüdür. Batı emperyalizminin asla unutmayacağı bir ders aldığı milli mücadelemizin başlangıç günüdür. Binlerce yılın birikimiyle oluşan Türk ruhunun şaha kalkma günüdür.

Kendini genç hissedenden her Türk vatandaşının günüdür. Kutlu olsun.

Reklam vermek ister misiniz?

2017'den itibaren faaliyetlerimize başladığımız zamandan bu yana geçen sürede bir çok gönüllü iş yapmış bulunmaktayız ve hedefimiz daima hep daha fazla insana ulaşmak olmuştur. Belirli bir noktadan sonra artık daha fazla insana ulaşmak maliyet gerektirmekte ve gelir kaynağına ihtiyacımız bulunmakta. Bu yüzden dolayı Web sitemizin hosting domain masrafları, Instagram, Facebook ve daha farklı platformlardaki Fikirperest Dergi, Geleceğimiz Kitapta ve Bir Ömür Bir Hikaye projelerinin tanıtım masraflarını karşılamakta güçlük çekmemiz, reklam ve sponsor arayışları içerisine girmemize sebep olmaktadır. Bizlere destek olmak isterseniz reklam, sponsorluk, iş birliği yapabilir ve bizlere destek olabilirsiniz. Bu süreçte amacımız her gün yeni bilgilerle çok daha fazla insana fayda sağlayabilmek ve farkındalık kazandırmaktır...

FİKİR **PERVER**

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle 25 okula ulaşmıştır. İncelemek için [sosyal medya hesaplarını](#) ziyaret edebilirsiniz.

Birisi bana ihtiyaç duyuyor, beni arıyordu, ilk kez bu dünyaya ait birisi için var olduğumu hissediyordum.

Stefan Zweig

Başkalarına glsem de, senden uzak kalsam da, sevmediğini bilsem de, ben gene sana vurgunum...

Sabahattin Ali

Kafam, cam kırıklarıyla dolu doktor. Beynimin her hareketinde, düşüncelerim acıyor.

Ođuz ATAY

Ben güzel Şeyler duymak istiyorum demedim ki, sesini duymak istiyorum o kadar...

Tomris UYAR

FİKİR **PERVER**